

LISA 6. VALDKOND “KUNSTIAINED”

1. Üldalused

1.1. Valdkonnapädevus

Kunstiainete valdkonnapädevuse kujundamise esmane alus on äratada valdkonna vastu huvi ja seda järjekindlalt hoida. Kunstiainete valdkonnapädevus on universaalne ning väljendub selles, et põhikooli lõpuks õpilane eakohaselt:

1. teadvustab oma sidet muusika, kunsti ja visuaalkultuuriga ning Eesti ja maailma kultuuripärandiga;
2. loob, uurib ja tõlgendab, kasutades muusika, kunsti ja visuaalkultuuri väljendusvahendeid, teadmisi ning meetodeid;
3. mõtestab ja reflekteerib eri kultuurinähtusi, enda ja kaasõppijate loometegevust;
4. mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas;
5. osaleb kunstide suhtluses tõlgendamist vajava sõnumi edastaja ning vastuvõtjana informeeritult ja kriitiliselt;
6. on loova eluhoiakuga ja lahendab probleeme loovalt.

1.2. Ainevaldkonna õppeainete arvestuslik maht

Kunstiainete valdkonda kuuluvad kunst ja muusika, mida õpitakse 1–9. klassini. Ainekavades kirjeldatud õpitulemuste saavutamiseks on õppeainete arvestuslikud nädalatunnid kooliastmeti järgmised:

Õppeaine	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
kunst	4,5	3	3
muusika	6	4	3

Õppeainete nädalatundide jagunemine kooliastmeti määratakse kindlaks kooli õppekavas arvestusega, et taotletavad õpitulemused ja õppe-kasvatuseesmärgid on saavutatavad.

1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Kunstiainete pädevus lähtub arusaamast, et õpilase areng on elukestev ja mõjutatud kultuurist ning kunstid (muusika, kunst, kirjandus, draama, film, tants) ja kultuur laiemalt (visuaalkultuur, pärand- ja pärimuskultuur jms) on inimese dialoogipartnerid kogu elu jooksul. Kunstid on olulised väärtushinnangute, suhtluskultuuri, empaatia ning kriitilise mõtlemise arendamise vahendid. Kunstide kui professionaalse kõrgkultuuri loomingu kõrval on tähtis ka uuriv ja leiutav looming ning kultuur mõtestatud inimtegevusena laiemalt. Kunstide valdkonna aineid põhikoolis ühendab tähelepanu loovuse ja eneseväljendusoskuse arendamisele ning tervikliku maailmapildi kujundamisele. Kunstide kaudu saadakse teadmisi erinevate väljendusvahendite ja kultuuride kohta, õpitakse tundma ennast ning mõtestatakse kunstide rolli ühiskonnas.

Loomise, esitamise, teoste interpreteerimise ja analüüsimise kaudu õpitakse tundma traditsioonilisi ning nüüdisaegseid kunste, nende sisu, vorme ja tähendusi, kujundatakse mõistmist ning kriitikameelt. Arendatakse mõtlemise paindlikkust ning avatust kultuurilistele ja individuaalsetele erinevustele, mis toetab toimetulekut kiiresti muutavas ja mitmekultuurilises maailmas.

Praktiline kunstidega tegelemine arendab õpilase tundemaailma, intuiitvset ja loovat mõtlemist.

Kunstidel on oluline osa igapäevaelu rikastava ning emotsionaalselt tasakaalustava

harrastusena. Kunstitegevused tasakaalustavad valdavalt verbaalset ning analüütilist mõtlemist teistes õppeainetes, lisades kujundliku, sünteesiva ja intuiitiivse poole. Selle tulemus on terviklik mõtlemine, mis võimaldab läheneda loovalt probleemidele ning väärtustada erinevaid lahendusi ja lahendite mitmetahulisust. Kunstidega tegelemine avaldab positiivset mõju kõikide ainete õppimisele.

Kunstiainete sisus, tegevustes ja taotlustes on ühised järgmised aspektid:

- 1) teadmised kunstidest (analüüs);
- 2) erinevate kunstide seostamine (süntees);
- 3) ainealane (verbaalne) keel;
- 4) loominguline eneseväljendus (loomine, esitamine);
- 5) kunstiloomingu vastuvõtmine (kommunikatsioon, kriitika);
- 6) oma-, kohaliku ja maailmakultuuri väärtustamine (mitmekultuurilisus);
- 7) kultuuriväärtuste kaitsmine (jätkusuutlikkus).

Õppesisu käsitlemisel teeb aineõpetaja valiku, arvestades, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üld- ja valdkondlikud ning ainepädevused on saavutatavad.

1.4. Võimalusi valdkonnaüleseks lõiminguks, üldpädevuste arengu toetamiseks ja õppekava läbivate teemade käsitlemiseks

Kunstid on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade. Inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm on oma erinevates avaldumisvormides kunstide aines, seega teiste ainevaldkondadega suhestumine on kunstide loomulik osa.

Kunstid on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade. Inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm on oma erinevates avaldumisvormides kunstide aines, seega teiste ainevaldkondadega suhestumine on kunstide loomulik osa.

Kunstiainete ja teiste ainevaldkondade seostamiseks on palju võimalusi:

1. Väärtushoiakute kujundamine ja maailma kultuurilise mitmekesisuse teadvustamine. Paljudes ainetes tutvutakse erinevate kultuuridega ning toetatakse kultuurilise ja sotsiaalse identiteedi kujunemist (kunstid, eesti keel ja kirjandus, võõrkeeled, ajalugu ja ühiskonnaõpetus, geograafia, käsitöö ja tehnoloogia, kehaline kasvatus). Kunstide kaudu saab eriti hästi teadvustada kultuuridevahelist dialoogi ja loovust.
2. Kattuvate või lähedaste mõistete kasutamine (kompositsioon, struktuur, rütm, plaan, stiil, variatsioon, improvisatsioon, liikumine, dünaamika jm): kunstid, keeled ja kirjandus, tehnoloogia, kehaline kasvatus.
3. Ainete sisust lähtuvate seoste esiletoomine:
 - sotsiaalainetest lähtudes vaadeldakse inimese suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning erinevate kultuuride kommete ja pärimustega;
 - emakeelest ja võõrkeeltest lähtudes arendatakse verbaalset eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust; kirjandusest lähtudes vaadeldakse eri ajastute ja kultuuride lugusid muusikas ja kunstis, teatri- ja filmikunstis;
 - loodusainetest lähtudes teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi;
 - matemaatikast lähtudes arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid);
 - käsitööst ja tehnoloogiast lähtudes arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist (loomise protsess, tehnoloogiad ja tehnikad);

- kehalisest kasvatuses lähtudes arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, mootorikat, reageerimiskiirust ja koordinatsiooni.

Läbivad teemad

1. **Väärtused ja kõlblused.** Kultuuriline identiteet - õppesisus ja -tegevustes tutvutakse kohaliku ja maailma kultuuripärandiga, kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui ka kaasaja kultuurinähtustesse. Väärtustatakse uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loominguulist väljendamist. Õpilasi suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused). Tähtis on noorte endi osalemine, muusikaüritustel ja õpilastööde näitustel.
2. **Elukestev õpe ja karjääri planeerimine** - tutvutakse kunstide mitmekülgsete väljunditega igapäevaelus ning kunstidega seotud elukutsetega.
3. **Tehnoloogia ja innovatsioon** on seotud kunstidele omaste praktiliste loovtegevustega, mille vältel kasutatakse erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas toimetuleva inimese kujunemist.
4. **Tervis ja ohutus** - kunstides kasutatakse paljusid materjale, töövahendeid ja instrumente, mille juures tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipe. Jälgitakse enda tervise ja ohutuse nõudeid tööprotsessis, suurt tähelepanu pööratakse erinevatele keskkondadele ja nende teadlikule kasutamisele.
5. **Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus** - kunstides julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning katsetama oma ideede arendamist ja elluviimist.
6. **Teabekeskond ja meediakasutus** Keskkonna ja jätkusuutlik areng - hõlmab mitmekülgseid oskusi nagu info leidmine muusika ja kunsti kohta, helilise ja visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid, keskkonna visuaalne ja heliline kujundamine. Tutvutakse andmebaasidega, meediakeskkonna võimaluste ja ohtudega ning autorikaitse küsimustega.

1.5. Õppe kavandamine ja korraldamine

Õpe on õppijakeskne, toetab õpimotivatsiooni hoidmist ning õpilaste kujunemist aktiivseiks ja iseseisvaiks õppijaiks ning loovaiks ja kriitiliselt mõtlevaiks ühiskonnaliikmeiks, kes suudavad teha valikuid ja vastutada oma õppimise eest. Õpet kavandades ja korraldades lähtutakse õppekava üldpädevustest, kooli väärtustest, kooliastme lõpuks taotletavatest teadmistest, oskustest ja hoiakutest ning õpitulemustest ja kooli õppekavas sätestatud õppesisust, kooliastmete õppe ja kasvatuses rõhuasetustest ning läbivate teemade ja lõimingu rakendamise põhimõtetest. Põhikoolis õpet kavandades ja korraldades teevad õpetajad koostööd, seejuures:

arvestatakse õpilaste eelteadmisi, huvisid, individuaalset eripära ja isikupäraseid erivõimeid, kasutatakse diferentseeritud ja sobivat pingutust nõudvaid ülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud ja õpilasele tähenduslikku käsitlust, reageeritakse õpi- ja eluraskustele ning pakutakse õpiabi ja tuge õpivalikutes;

1. võetakse arvesse kohalikku eripära ning muutusi ühiskonnas, kunsti ja muusika uusimaid käsitlusi, rakendatakse didaktika nüüdisaegseid käsitlusi;
2. taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
3. võimaldatakse õpet nii iseseisvalt kui ka koos teistega, kujundatakse õpiharjumusi ja -oskusi ning suunatakse tegema valikuid;

4. kaasatakse õpilasi õppe kavandamisse, võetakse aega eesmärkide ja taotletavate õpitulemuste saavutamise viiside ja hindamiskriteeriumide läbiarutamiseks ning refleksiooniks;
5. kavandatakse piisavalt aega terviklike õppeühikute, mitmeid osaoskusi arendavate ning õppijate jaoks tähenduslike tulemusteni viivate õppeülesannete täitmiseks;
6. rakendatakse uurivat õpet, kasutatakse mitmekesisid ja kombineeritud õppemeetodeid ning aktiivsust, loovust, koostööd ja tagasisidet soodustavaid tegevusi;
7. rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogial põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
8. kasutatakse mitmekesisist õpikeskkonda: loodus- ja linnakeskkond, arvuti- ja multimeediaklass, virtuaalkeskond jne, käiakse õppekäikudel, kontsertidel, teatrites, näitustel, muuseumides, stuudiotel, muusikakoolides, looduses, raamatukogudes jm;
9. võimaldatakse siduda õpet koolivälise eluga, et kogu ainekäsitus oleks võimalikult elulähedane, õpilasele eakohane ja tähenduslik; seostatakse õppesisu näidetega nii Eesti kui ka maailma kunstist ja rahvakultuurist.

1.6. Hindamine

Hindamine kunstiainetes suunab ja julgustab õpilasi õppima ning tekitab ja hoiab huvi kunsti ja muusika vastu. Hindamise aluseks on põhikooli riikliku õppekava üldosas sätestatu, kunsti ja muusika ainekavas esitatud õpitulemused ning kooli kehtestatud hindamisjuhised.

Hindamise nõuded ja korraldus, sh mittenumbrilise hindamise kasutus ja kooliõppekava väliselt, sh mitteformaalhariduses omandatud teadmiste ja oskuste arvestamine täpsustatakse kooli õppekavas.

Hindamise käigus saavad õpilased mitmekülgset tagasisidet oma töökultuuri ja töö ning individuaalse arengu kohta, millega toetatakse nende kujunemist positiivse minapildi ja adekvaatse enesehinnanguga ennastjuhtivaiks õppijaiks. Hindamisega luuakse õpilastele võimalusi õppe vältel oma edusamme esile tuua, julgustades neid enda tugevaid külgi kasutama ja uusi oskusi arendama. Õpilastele võimaldatakse eri viise eneseanalüüsiks ja kaaslastelt tagasiside saamiseks ning selle aktseptimiseks. Õpetaja saab hindamise kaudu teavet oma õpetamise tulemuslikkuse kohta ning sisendit nii õppe kui ka iseenda pädevuste arendamiseks. Alates esimesest kooliastmest kaasatakse õpilane nii oma tööd hindama kui ka kaasõpilastele tagasisidet andma.

Õpilasele on õppeühiku (õppetegevuste kogum, mis on suunatud samade õpitulemuste saavutamisele) alguses teada, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamiskriteeriumid. Õpilast suunatakse õppe käigus oma õppimist ja seatud eesmärkide saavutamist analüüsima ning reflekteerima.

Aineteadmiste ja -oskuste kõrval antakse tagasisidet üldpädevuste arengu ning väärtushoiakute ja -hinnangute kujunemise kohta. Hoiakute kujunemise kohta antakse tagasisidet suunavate ja toetavate sõnaliste hinnangutega. Õpilase seisukohtadele ühiskonnas ja maailmas toimuva kohta antakse sõnalist kirjeldavat tagasisidet. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid pööratakse tähelepanu ka õpilase keelekasutusele, sh kunsti- ja muusikaterminite õigele kasutusele ning õigekirjale, mida arvestatakse hindamisel ülesande eesmärgi ja kokkulepitud hindamiskriteeriumide põhjal.

Hindamisel lähtutakse õppimisele seatud eesmärgist ja hinnatakse seda, mida on õpetatud, rakendades nii diagnostilist, kujundavat kui ka kokkuvõtvat hindamist, mida esitatakse nii sõnaliste hinnangute kui ka numbriliste hinnatena. Diagnostiliselt hinnates selgitatakse välja

õpilaste eelteadmiste ja oskuste tase, ainealased väärtused ning eriomased õpiraskused, et kavandada edasist õppimist ja õpetamist. Erineva keerukusastmega teadmiste, oskuste ja hoiakute hindamise võimaldamiseks kasutatakse mitmekesiseid hindamisviise ja -vorme. Hindamisvahendi ja -viisi valik sõltub seatud õppe-eesmärkidest ning eeldatavast õpitulemusest.

Kunstiainete valdkonnapädevuse omandamisel on õppe jooksul oluline roll kujundaval hindamisel, mis toetab õpilase eneseusku ja innustab teda oma võimeid arendama. Kujundava hindamise kaudu saab õpilane temale arusaadaval viisil esitatud suulist ja kirjalikku tagasisidet oma õpitulemuste saavutamise taseme ning tugevate külgede ja arenguvõimaluste kohta. Kujundava hindamise rakendamist toetab õppeolukorras tehtud tööde õpilasepoolne dokumenteerimine näiteks kavandite, jooniste, õpimapi, blogina vms.

Kunstiainetes väärtustatakse harjutamist. Õpitulemuste saavutamise toetamise kõrval keskendutakse kujundava hindamise vältel järgmistele aspektidele:

- 1) loovuse arengu toetamine (probleemide märkamine, mõtete voolavus ja paindlikkus, originaalsus, probleemilahendamisoskused, refleksioon);
- 2) huvi ja nii õppest kui ka kunsti- ja kultuurielust aktiivse osavõtu toetamine;
- 3) isikliku sideme loomine ainega ja isikupärase väljenduslaadi otsimine;
- 4) sallivuse areng ja silmaringi avardamine.

Kooli õppekavas kehtestatud hindamisjuhiste järgi võib arvestada tunnist osavõtu aktiivsust ja tunnivälist muusikategevust (nt osalemine koolikooris, orkestris, ansambelis, esinemine kooliüritustel, kooli esindamine konkurssidel/võistlustel, sh muusikaolümpiaadil). Kokkuvõtvalt hinnatakse üldjuhul õppeperioodi või mahuka õppeteema lõpul, lähtudes õppest kui tervikust ja taotletavatest õpitulemustest, seejuures arvestatakse, et hinnatel võib olla sõltuvalt töö mahust erinev kaal. Hindamiskriteeriumid loob õpetaja õpilasi kaasates kooli kehtestatud hindamisjuhiste põhjal.

1.7. Õppekeskkond

Õppekeskkonna kujundamisel lähtutakse riikliku õppekava alusväärtustest ning luuakse üksteist austav, vastastikku hooliv ja toetav, turvaline, kiusamis- ja vägivaldavaba õppekeskkond, mis rajaneb usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel ning kus märgatakse ja tunnustatakse õpilase pingutusi ja õpiedu.

Kunstiainete pädevuse kujunemise eeldus on õppimist, loovust ning eneseväljendust toetav sotsiaal-emotsionaalne, vaimne ja füüsiline õppekeskkond, mis peab soodustama õpilase iseseisvust, olema kaasav, piisavalt struktureeritud ning eakohane, mis on loovuse ja originaalsuse arendamisel ning avaldamisel oluline. Nii füüsiline kui ka vaimne keskkond peab vastama õpilaste võimetele. Eriti tähtis on arvestada psühholoogilisi baasvajadusi. Kunstid on muutuvad, vastuolusid tekitavad ning väärtuste ja kokkulepete piire kompavad. Seetõttu on eriti tähtis tagada turvaline vaimne keskkond, mille kujundamisele aitavad kaasa hinnanguvabad arutelud ja õpetaja pädevus tulla toime väärtuskonfliktidega.

Kunstiainete õppimise füüsilise õppekeskkonna tagab kool, võimaldades õpet ruumis, mis on varustatud kvaliteetsete, õpilastele kokkulepitud korras kättesaadavate töövahendite ja materjalidega vabaks kasutamiseks, et toetada valikute tegemise oskust ja loovat eneseväljendust. Õpe toimub ka autentsetes keskkondades, linnaruumis, kontserdisaalides, näituse- ja etendusasutustes, kooli ümbruses, paikkonna kultuuriasutustes ja mujal.

Kunsti õpetamiseks on vaja

1. iseseisvaks ja rühmatööks vajalikku pinda eri formaadis tööde, ka suure formaadiga tööde tegemiseks;
2. 500-luksise päevavalgusspektriga valgustust tööpinnal ning käte ja töövahendite puhastamise võimalust;
3. reguleeritava kõrgusega molberteid või laudu koos joonistusalustega ning tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalust;
4. kunstiraamatuid, ajakirju ja teatmeteoseid;
5. videoprojektori, foto-ja videokaamerate, arvutite, skanneri ja printeri kasutamise võimalust ning internetiühendust.

Muusika õpetamiseks on vaja

1. muusikategevusteks (sh rühmatööks ja liikumiseks) sobivat teisaldatava mööbliga piisavalt ventileeritavat ruumi;
2. mitmesuguseid vahendeid: klaver, noodijoonestikuga tahvel, noodipuldid, rändnoot, astmetabel, klaviatuuritabel;
3. musitseerimiseks vajalikke pille: Orffi instrumentarium (rütmi-ja plaatpillid), plokkflöödid või väikekanded, akustilised kitarrid, ukuleled vm;
4. tehnilisi vahendeid kontakt-ja digiõppe korraldamiseks: fono-ja videoteek, kohased voogedastusplatvormid; salvestatud muusika esitamise vahendid (muusikakeskus hifi, arvuti + kõlarid); muusika õppimiseks ja loomiseks sobivad rakendused (äpid), nt noodistusprogramm, salvestusprogramm jt; videoprojektor.

2. AINEKAVAD

2.1. Kunst

2.1.1. Õppeaine kirjeldus

Kunsti õppeaine roll on innustada õppijat avastama ja kasutama oma võimeid (sh seni avaldumata võimeid) kunsti ja visuaalkultuuri loojana ning sellega suhestujana, seega ka kultuurikandjana. Kunsti õppeaine tugineb ülesehituselt visuaalkultuurile ning arendab visuaalset kirjaoskust, mis on tänapäeva maailmas edukaks toimetulekuks tähtis igäihele. Kunst toetab õppija loovust ja isiksuseomadusi, mis annavad eeldused mis tahes inimtegevuse valdkonnas probleeme uut viisi lahendada, jõuda originaalsete, kasulike, eetiliste ja vähemalt looja jaoks soovitud tulemusteni.

Õppeaine lähtealused on:

- 1) maailma kunsti ja visuaalkultuuri laiahaardeline käsitlemine. Visuaalselt tajutav inimese loodud ja mõtestatud keskkond (visuaalkultuur) hõlmab kujutisi, tekste, esemeid, ehitisi, ruumisuhteid jms ning nende erinevaid ja muutuvaid tähendusvälju. Visuaalkultuur sisaldab nii tahtlikke ja kavandatud artefakte (nt kunstiteosed, graafiline disain, reklaam, fotograafia, mood jne) kui ka juhuslikke ja plaanimata visuaalseid märke ning kooslusi (nt tänaval või meedias kõrvuti sattunud reklaamid, kasutatud tüpograafia, muruplatsi niitmine ja sissetallatud teerada, aja jooksul kujunenud kodusisustus jne). Visuaalkultuuris on teadlik toimimine seotud suhtlusega, erinevate sõnumite ja tähenduste loomise, säilitamise, muutmise ja edastamisega; nii esteetiliselt mitmekesise keskkonna kui ka emotsionaalse ja intellektuaalse keskkonna loomisega ning majanduse toimimise ja majanduslike väärtuste loomisega. Kunstipädevuse omandamist toetab maailma kunsti ja visuaalkultuuri käsitlemine nii nüüdisaegses kui ka ajaloolises kontekstis;

- 2) kunsti vormide ja tähenduste pidev muutumine, eksperimentaalsus ja areng, mis võivad ühiskonda ka proovile panna. Kunstis kui visuaalkultuuri kitsamas osas luuakse uut inimkogemust, väljendust ja tähendusi teadlikumalt ning sihipärasemalt, suhestudes valdkonna eripäraga, otsinguliselt ja eksperimenteerivalt. Kunsti pidev uuenemine peegeldab muutusi nii teadustes kui ka ühiskonnas, väärtustes ja hoiakutes. Kunst tohib võtta endale fantaasia, moraali ja ühiskondlike kokkulepete piire kompava ning nihutava rolli, et mõtestada ja arutleda, ka katsetada erinevaid ettekujutusi ja võimalikkusi;
- 3) õpetaja on aktiivne kunstiga suhestuja, kes toetab õpilasi kultuuri muutuvast mitmekesisuses. Täpsema õpisisu valib õpetaja, kes juhib õpet ja õpikeskkonna loomist. Õpetaja enda hoiakud avatus ja sallivus, mitmetähenduslikkuse ja muutlikkuse taluvus, aktiivses dialoogis ja mõtestatuses olemine vana ja uue kunstiga on äärmiselt olulised. Kunstiaine ise on samuti seotud pidevate muutustega – uue kunstiloomemga, uute avastustega kunstiajaloo, seniste väärtuste ümberhindamisega ühiskonnas, uute väärtuste leidmise ja loomisega. Kunsti õppeainet on võimalik üles ehitada eri kunstikäsitlustele tuginedes. Valdkonnast saab ehedama pildi, kui õppijad ja õpetaja võivad mõtiskleda mitme kunstikontseptsiooni üle ning teadvustada kunsti loomise ja hindamise eri aluseid (nt funktsionaalne, realistlik, idealistlik, estetistlik, kontseptuaalne, pragmaatiline, institutsionaalne jne);
- 4) kunsti õppeaines on võrdselt oluline nii kunstikogemus kui ka õppimiskogemus. Sageli on teosest kui lõpptulemusest tähtsam loominguline ja otsinguline tee, tagasiside ja refleksioon, üldpädevuste kujundamine, motivatsiooni leidmisele ja hoidmisele suunatud tegevused. Koolikunstis on vaja väärtustada õppija isikliku tasandi loomet, avastusi, pingutust ja sõnumit sest õppijale endale tähtis tegevus loob talle justnimelt tähendusliku kunstikogemuse ka siis, kui lõpptulemus ei ole originaalne või sisukas laiemas kunsti ja visuaalkultuuri kontekstis. Juhul kui lõpptulemus visuaalkultuuri-, disaini- või kunstiteosena on õppes oluline, peab õpetaja kvalitatiivse muutuse teket valmivas teoses teadvustama ja toetama eesmärkide ning hindamiskriteeriumide sõnastamisega.

Kunsti osaoskused võimaldavad kunsti õpetamist mitmekülgset käsitleda ja jälgivad disaini tsüklilist loogikat, mis on maailmas järjest laiemalt käibel nii kunstiteoste, toodete, protsesside kui ka uuringute kavandamisel.

Kunsti osaoskused on:

- 1) väljaselgitamine, teadmine, mõistmine (kuulamine, vaatamine, lugemine, info otsimine, kirjeldamine, sõnastamine, valimine, uurimine);
- 2) plaanimine ja ideede arendamine (ideede genereerimine, visandamine, katsetamine, organiseerimine, protsessi plaanimine, koostamine, leiutamine);
- 3) loomine (eesmärgipärane väljendus- ja töövahendite rakendamine, viimistlemine, toimetamine, täiendamine, esitlemine);
- 4) refleksioon, analüüs ja kriitika (uurimine, tõlgendamine, retsenseerimine, tagasisidestamine, arutlemine, väärtushinnangute arendamine ja andmine).

Õpitulemuste sõnastamise puhul on arvestatud, et õpetaja saaks koostöös õpilastega ise otsustada, mis õppeülesannete ja teemade käsitlemisega õpitulemusi saavutada, pidades silmas õpilaste vajadusi ja muutusi kunstimaailmas. Põhikooli õpitulemustes on rõhk teadmisel ja mõistmisel ning sihipärasel kunstilisel tegevusel: idee arendamine ja parima võimaliku lahendi leidmine oma ideele. Disainiga seotud õpitulemused võrdsustatakse ainekavas plaanimise ja idee arendamisega nii, nagu see on kujunenud nüüdisaja praktikas.

Hindamine

Hinnet kujundavad:

- töö puhtus;
- viimistlus;
- loovus ja omanäolisus;
- erinevate töövahendite õige kasutus;
- õpitu rakendamine praktilistes töödes;
- töö õigeaegne esitamine.

Hindamise kriteeriumid kunstiõpetuses

Hinne “5” - praktiline tegevus või selle tulemus on õige ja täielik, loogiline ja mõtestatud, praktilises tegevuses ilmneb omandatu iseseisev ja loov rakendamine. Väärtustab enda ja teiste loomingut. Töö on puhas ja korrektne. Töö on esitatud õigeaegselt.

Hinne “4” - praktiline tegevus või selle tulemus on üldiselt õige, loogiline ja mõtestatud, kuid pole täielik või esineb väiksemaid eksimusi, praktilises tegevuses jääb mõnel määral puudu iseseisvusest. Töö veidi määritud või “toores”. Töö on esitatud hiljem.

Hinne “3” - praktiline tegevus või selle tulemus on põhiosas õige, põhioskused on omandatud, kuid teadmiste rakendamisel praktilises tegevuses esineb raskusi. Õpilane vajab juhendamist ja suunamist. Suhtumine oma töösse hooletu. Töö on must ja lohakas. Esitamise tähtaeg on möödunud.

2.1.2. Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

I kooliaste

Õpilane:

- 1) kirjeldab visuaalseid pilte, jooniseid ja sümboliteid oma kogemuse piires;
- 2) teab kujutiste kasutamise ja jagamise head tava;
- 3) kavandab lihtsamaid ülesandeid disainis ja loomes kestlikult;
- 4) teeb kahe- ja kolmemõõtmelisi töid spontaanselt ning kavandades, kasutades eri tehnikate- ja töövõtteid;
- 5) kirjeldab lühidalt enda tööd ja tulemust.

II kooliaste

Õpilane:

- 1) tõlgendab visuaalseid kujutisi oma kogemuse ja õpitu piires;
- 2) teab autorsuse üldisi põhimõtteid;
- 3) kasutab õpetaja juhendamisel osalist disainimist probleemi lahendamiseks kestlikult;
- 4) loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid nii spontaanselt kui ka uurides ja kavandades, kasutades ning põhjendades eri tehnikavõtteid ja kompositsiooni;
- 5) analüüsib oma teost ja tööd;
- 6) arutleb loodu üle, seostades loomingut oma kogemuse piires teiste eluvaldkondadega.

III kooliaste

Õpilane:

- 1) analüüsib õpetaja abiga enne kasutamist visuaalseid kujutisi, jooniseid, skeeme ja sümboliteid;
- 2) käitub füüsilistes ja digitaalsetes kultuurikeskkondades enamasti turvaliselt, arvestab visuaalseid kujutisi luues ja kasutades autorsust;

- 3) rakendab õpetaja abiga uurimismeetodeid teoreetiliste, kunstitööde või disainiobjektide loomisel;
- 4) katsetab, julgeb eksida ja töö käigus langetada otsuseid õpetaja abiga;
- 5) loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid ja väljapanekuid, uurides ning teadlikult kavandades, valides ja rakendades protsessi käigus sihipäraselt materjale, tehnika- ja töövõtteid ning kompositsiooni põhimõtteid;
- 6) analüüsib õpetaja toel loodut ja arutleb loodu (nii kunsti kui ka visuaalsete objektide) üle, seostades kunste ja kunsti teiste valdkondadega ning ühiskonna muutustega üldisemalt.

2.1.3. Õpitulemused

I kooliaste

Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine

Õpilane:

- 1) uurib ja selgitab visuaalseid pilte, jooniseid ning sümboleid (nt õpetaja valikul: sildid, liiklusmärgid, kaardid, õpikute illustratsioonid, multifilmide ja arvutimängude pildiline külg, mänguasjade väljanägemine ja roll, reklaam linnaruumis ja meedias, riietus, kaupluste vaateaknad, veebikeskkonnad) oma kogemuse piires;
- 2) nimetab visuaalteose tähtsamaid tunnuseid, lähtudes ülesandest (tehnika, vorm, värv, kompositsioon, meeoleolu, sisuelemendid);
- 3) leiab muuseumis, galeriis õpetaja abiga näituse mõistmiseks vajaliku info;
- 4) teab säästlikkuse ja kestlikkuse tähtsust;
- 5) uurib õpetaja abiga esemete vormi ja otstarbe seoseid;
- 6) teab, kes on autor;
- 7) ei tee digitaalkujutiste salvestamise ja edastamisega kellelegi kahju.

Plaanimine ja ideede arendamine; loomine

Õpilane:

- 1) teeb kahe- ja kolmemõõtmelisi kunstitöid spontaanselt, kasutades lihtsamaid tehnikaid ja töövõtteid;
- 2) lahendab disainiprotsessi lihtsamaid ülesandeid, esitades nii verbaalselt kui ka visuaalselt oma ideede lahendusi.

Refleksioon, analüüs ja kriitika

Õpilane:

- 1) kirjeldab visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklikke seoseid (See oleks justkui.... See meenutab mulle....);
- 2) kirjeldab ette antud küsimustele toetudes enda tööd ja mõtestab valminud tööd: mida ma tegin, kuidas ma tegin, miks tahtsin neid vahendeid kasutada, kuidas tulemusega rahul olen, mida õppisin?

II kooliaste

Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine

Õpilane:

- 1) rakendab ja kirjeldab eakohaselt visuaalkultuuri ilminguid õpetaja ning enda valikul (teabegraafikat: silte, kaarte, infograafikat; õpikute illustratsioone, (multi)filmide ja arvutimängude pildilist külge, reklaami linnaruumis ja meedias, riietust, kaupluste

- vaateaknaid, internetikeskkondi, ehitatud keskkondi, esemelist tänapäeva ja pärimuskultuuri);
- 2) kasutab olulisemaid õpitud kunstimõisteid ja teab kunstnikke;
 - 3) käitub näitusel turvaliselt ja asjalikult ning leiab enamasti ise muuseumi, galerii või virtuaalnäituse mõistmiseks vajaliku info;
 - 4) mõistab säästlikkuse ja kestlikkuse tähtsust;
 - 5) märkab, kirjeldab ning mõtestab nüüdisaegsete ja ajalooliste tarbeesemete ning hoonete erinevusi;
 - 6) märkab ning kirjeldab iseseisvalt seost tarbeeseme või ruumi/hoone suuruse, vormi, materjali ja otstarbe vahel;
 - 7) rakendab autorsuse üldisi põhimõtteid ning kujutiste salvestamise ja jagamise head tava.

Plaanimine ja ideede arendamine

Õpilane:

- 1) lahendab õpetaja esitatud probleemi, läbides kõiki disainiprotsessi etappe ning toetudes õpetaja juhendamisele ja etteantud materjalidele;
- 2) kavandab enda idee või teose; teab, et kavand on üldistatud, ülevaatlik ja visandlik.

Loomine

Õpilane:

- 1) loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid spontaanselt ning uurides ja kavandades;
- 2) teeb õpetaja abiga põhjendatud valikuid õpitud kunstitehnikate ja töövõtete, materjalide ning kompositsioonipõhimõtete hulgast.

Refleksioon, analüüs ja kriitika

Õpilane:

- 1) analüüsib loodut ja arutleb loodu (nii kunsti kui ka visuaalsete objektide) üle isiklikult positsioonilt, seostades kunste ja kunsti teiste valdkondadega ning ühiskonna muutustega üldisemalt;
- 2) selgitab ja analüüsib õpetaja antud küsimustele toetudes oma tööd, tuues esile töökäigu ning põhjendades oma tehtud sisulisi, uurimuslikke või loomingulisi otsuseid;
- 3) annab kaasõppijatele toetavat tagasisidet õpetaja pakutud vormis; põhjendab oma arvamust.

III kooliaste

Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine

Õpilane:

- 1) analüüsib enne kasutamist visuaalseid kujutisi, keskkondi, jooniseid, skeeme ja sümboleid suhtluses;
- 2) uurib iseseisvalt kunstnike, kunstiteoste ja kunstivoolude tausta;
- 3) leiab infot erinevate allikate kohta, suhtudes neisse allikakriitiliselt;
- 4) kasutab peamisi kunstimõisteid ja teab kunstnikke;
- 5) käitub kultuurikeskkondades reeglite järgi (vajaduse korral oskab reeglid välja selgitada) ning saab iseseisvalt vajaliku teabe leidmise ja sündmuse kogemisega hakkama;
- 6) teab, mida kujutab endast disain ning kuidas töötab disainer;
- 7) mõistab vormide ja värvide subjektiivsemaid ning universaalsemaid tähendusi;

- 8) teab, mis on kopeerimine ja plagiaat, ning oskab teiste autorite teoseid ja nende osi kasutada oma uurimistöös või loomes nii, et tegevus ei riiva autori õigusi.

Plaanimine ja ideede arendamine

Õpilane:

- 1) oskab arendada oma ideed, lähtudes eesmärgist;
- 2) märkab ja kirjeldab igapäevaelu probleeme, mida lahendades läbib kõik disainiprotsessi etapid;
- 3) rakendab uurimismeetodeid õpetaja abiga.

Loomine

Õpilane:

- 1) loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid spontaanselt ja põhjalikult uurides ning teadlikult kavandades;
- 2) valib loomeprotsessis sihipäraselt materjale ja tehnikavõtteid ning rakendab töövõtteid ja kompositsiooni põhimõtteid;
- 3) oskab rühmaliikmena luua ühistöödest tervikliku väljapaneku ja esitleda teost publikule.

Refleksioon, analüüs ja kriitika

Õpilane:

- 1) analüüsib teost (ülesehitus ja vorm, tähistavus, peamised sümbolid, kontekst), leiab erinevaid tõlgendusvõimalusi ja vaatepunkte, põhjendab neid tööle tuginedes ning kasutab kunstist rääkides oskussõnavara;
- 2) leiab seoseid ühiskonnaelu valdkondadega nii ajaloost kui ka tänapäevast, tuginedes teistele õppeainetele, erialakirjandusele, aimekirjandusele, popkultuurile ja meediale;
- 3) mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna või disaininäidete esteetilisi, funktsionaalseid ning ökoloogilisi aspekte;
- 4) selgitab oma tööd ning valitud töökäigu ja sõnumi võimalikke teisi võimalusi; põhjendab sisulisi, uurimuslikke või loomingulisi otsuseid ja eksponeerimise valikuid;
- 5) kuulab kaasõppijate seisukohti, põhjendab enda arvamust, annab toetavat tagasisidet ning aktsepteerib eriarvamusi.

Kunsti õpitulemused ja õppesisu I kooliastmes

Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

3. klassi lõpetaja:

- 1) kirjeldab visuaalseid pilte, jooniseid ja sümboleid oma kogemuse piires;
- 2) teab kujutiste kasutamise ja jagamise head tava;
- 3) kavandab lihtsamaid ülesandeid disainis ja loomes kestlikult;
- 4) teeb kahe- ja kolmemõõtmelisi töid spontaanselt ning kavandades, kasutades eri tehnika- ja töövõtteid;
- 5) kirjeldab lühidalt enda tööd ja tulemust.

I kooliastme õpitulemused

3. klassi õpilane:

- 1) peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist; on viisakas, täidab lubadusi; teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada;
- 2) tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel;
- 3) teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt;
- 4) oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida;
- 5) käitub loodust hoidvalt;
- 6) oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda;
- 7) austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid;
- 8) oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest;
- 9) hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve;
- 10) oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda, oskab ohutult liigelda;
- 11) teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda, ning on valmis seda tegema.

Õpitulemused ja õppesisu klasside kaupa

1.KLASS

Õpitulemused:

Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine

- Seostab omavahel raamatuillustratsioone ja teksti sisu.
- Selgitab endale tuttavas keskkonnas (koolis ja klassis) kasutatavaid märke ja sümboleid ning nende tähendust.
- Nimetab, mida näeb pildil, ruumilises teoses, audiovisuaalses teoses.
- Nimetab, teoses nähtavaid värve, äratuntavaid esemeid, olendeid, kujundeid.
- Kasutab vahendeid ja materjale säästlikult ja ohutult.
- Korrastab enamasti oma töökoha.
- Näitab teoselt autori nime.
- Kirjutab oma tööle nime.
- Küsib jäädvustatavalt luba enne filmimist või pildistamist.

Plaanimine ja ideede arendamine; loomine

- Teeb enamasti aktiivselt kaasa nii oma initsiatiivil kui etteantud ülesandeid.
- Rakendab teoste loomisel õpetaja abiga lihtsamaid kunstitehnikaid (monotüüpia, puhumistehnika, plastiliinimaal, pastell, guašš, värvipliatsitehnika, savi või plastiliini voolimine jms) ja vahendeid.
- Väljendab enda kogemuse piires mõtteid, tundeid ja kogemusi oma kunstitöodes.

Refleksioon, analüüs ja kriitika

- Kirjeldab visuaalteosel nähtavat (nimetab äratuntavaid esemeid, olendeid, kujundeid, värvid; mis see on, mida ma näen?)
- Kirjeldab visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklike seoseid - mida nähtu mulle

- meenutab, mis siin pildil toimuda võiks?
- Kirjeldab etteantud küsimuste toetudes oma töö valmimise protsessi - mida ja kuidas ma tegin, milliseid vahendeid kasutasin? Mida töö tegemisel nautisin? Millised raskused ületasin?
- Kirjeldab etteantud küsimustele toetudes valminud tööd - mida ma oma töös näen?

Õppesisu

Kujutamise- ja vormiõpetus:

Inimese kujutamine – täisfiguur eestvaates ja portree (eestvaates). Eluslooduse (loomad, linnud, putukad jne iseloomulikus asendis ja liikumises; eluta looduse (kivid, vesi jne) ja tehisevormine (ehitised, sõidukid jne) kujutamine joone ja silueti abil.

Tutvumine geomeetriliste põhivormidega seoses igapäevaesemetega.(ruumilisel voolimisel ning tasapinnalisel joonistamisel ja maalimisel figuuride ülesehitamine ühe võttena).

Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus.

Põhivärvid: tutvumine põhivärvidega (kollane, punane, sinine) ja nende segamisel saadavad II astme värvid (oranž, roheline, violett).

Värvide helestamine ja tumestamine. Meeleolu väljendamine värvidega. Tutvumine lihtsa mustri kujundamisega. Pildi tasakaal.

Disain:

Meisterdamine lähtudes otstarbest, materjalist ja iluõigustest (mänguajad), nukuteatri elemendid, ruumikaunistused; karp jne looduslikest ja tehismaterjalidest

Vestlused kunstist:

Kunst (skulptuur, maal) ümbritsevas keskkonnas. Kujundamine teatris.

Pildilised jutustused: joonistus, maal, illustratsioon, koomiks, fotoseeria, animatsioon.

Tarbevormi kuju ja funktsioonid. Kaaslaste tööde lihtsam analüüs, tolerantne suhtumine kaaslaste töödesse.

Kasutatavad tehnikad ja materjalid:

Voolimine savist või muust pehmest materjalist. Meisterdamine loodus- ja tehismaterjalist (pakendid, plast, traat jne). Voolimise lihtsamad vormid (karp).

Kattevärvidega maalimine. Töötamine värvi- ja viltpliiatsitega. Kollaaž rebituna värvipaberist ja makulatuurist.

Lõiming

Loodusõpetus - looduse, inimese kujutamine. Elus- ja eluta looduse kujutamine.

Matemaatika - geomeetrilised kujundid. Ruumiliste kujundite pinnalaotuste meisterdamine, tasapinnalised kujundid, mustrite kompositsioon geomeetristest kujunditest. Tasapinnalised ja ruumilised kujundid.

Emakeel - õigekiri kutsete, kuulutuste tegemisel, teemakohased jutukesed, ristsõnad, luuletused, kutse, õnnitluskaardi, teate kujundamine, piltjuttude koostamine.

Muusikaõpetus - meeleolu loomine tunnis, muusika kuulamine tööle sobiva meeleolu loomiseks.

Inimeseõpetus - käitumine kodus, koolis, tänaval; öölaua korrashoid, liiklus tänaval.

2. KLASS

Õpitulemused

Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine

- Võrdleb märke (liiklusmärgid, logod, embleemid, sümbolid jms) omavahel ja seostab märgi vorme, värve, kujutatut märgi tähendusega.
- Tunneb ära tasapinnalised ja ruumilised teosed.

- Nimetab õpitud tehnikaid ja kunstiliike.
- Leiab teoses soojasid ja külmasid toone ning heledamat ning tumedamat toonaalsust.
- Teab mis on joon ja pind ning iseloomustab erinevaid jooni vastavalt omandatud sõnavarale.
- Kirjeldab teoses suurussuhteid ja objektide paiknemist (ees, taga, üleval, all jne) ning kolmemõõtmelise teose puhul vormi üldisemalt (ümar, kandiline, lapik, püstine jne) .
- Nimetab teoses nähtud kujundeid ja objekte, mis meenutavad tuttavaid kujundeid (ring, ruut, ristkülik jne).
- Toob näite tegevusest, kuidas ta asjakohaselt ja säästlikult kunstitarbeid kasutab.
- Korrastab oma töökoha.
- Eristab lihtsamate näidete põhjal tehislikke ja looduslikke materjale.
- Leiab endale tuttavast ruumist ühel otstarbel kasutatavaid esemeid.
- Kirjeldab ühel otstarbel kasutatavate esemete peamisi tunnuseid ja arvab, mis materjalist ese tehtud on.
- Kirjutab oma näitusetööle nimesildi koos töö pealkirja ja muu õpitud infoga.
- Leiab (virtuaal)näitusel muuseumis, galeriis või koolis teose autori, pealkirja ja näituse pealkirja.

Plaanimine ja ideede arendamine; loomine

- Rakendab kahe- ja kolmemõõtmeliste teoste loomisel õpetaja abiga lihtsamaid kunstitehnikaid, vahendeid enamasti isikupärasel viisil.
- Järgib enamasti õpitud töö- ja ohutusvõtteid.
- Väljendab kunstitöodes oma mõtteid, tundeid ja kogemusi.
- Märkab ühel ja samal otstarbel kasutatavaid esemeid, tuvastab nendest oma lemmiku ning
- põhjendab oma valikut.
- Arutleb ja seostab värve tekkinud muljega ja valib esemele selle otstarbega sobiva värvitooni.

Refleksioon, analüüs ja kriitika

- Kirjeldab enda ja teiste loodud visuaalteosel nähtavat õpitud sõnavara kasutades - nimetab ja kirjeldab teostel nähtavat - mis see on, mida ma näen ja milline see on.
- Nimetab ümbritsevas keskkonnas esinevaid tehismaterjale.
- Valib õpetaja suunamisel õigeid töövahendeid, teab nende otstarvet ja mõistab ohutuse vajalikkust töötamisel.

Õppesisu

Kujutamise- ja vormiõpetus:

Inimese kujutamine külgvaates liikumises. Eluslooduse (loomad, linnud, putukad jne) ja eluta looduse kujutamine. Geomeetriliste vormide kasutamine meisterdamisel, joonistamisel, maalimisel.

Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus.

Põhivärvide segamisel saadavad II astme värvid (oranž, roheline, violet). Külmad ja soojad toonid, meeleolu väljendamine värvidega.

Pea- ja kõrvalelemendid ning taust. Mustri ja ornamendi kujundamine õpetaja abiga. Suuruse vähenemine kauguses.

Disain ja kirjaõpetus:

Meisterdamine lähtudes otstarbest, materjalist, tehnoloogiast ja iluõppimisest (liiklusvahendid ja agregate meenutavad lelud looduslikest ja tehismaterjalidest).

Tööd joonlaua, sirkliga.

Vestlused kunstist:

Kunst (skulptuur, maal, graafika) ümbritsevas keskkonnas. Pildilised jutustused: joonistus, maal, illustratsioon, koomiks, fotoseeria, animatsioon. Tarbevormi kuju ja funktsioonid. Raamatukujundus. Kaaslaste tööde analüüs, tolerantne suhtumine kaasõpilaste töödese.

Kasutatavad tehnikad ja materjalid:

Skulptuur. Erinevate tekstuuride loomine. Meisterdamine loodus- ja tehismaterjalidest. Maal. Kattevärvidega maalimine. Tutvumine maalilise pinna saamisega kriidi- ja õlipastellidega. Töötamine värvi- ja viltpliiatsitega. Kollaaž. Graafika. Punkti ja joone kasutamine faktuuri loomiseks (tutvumine). Paljundusgraafika. Papi- ja materjalitrükk guašiga.

Lõiming:

Inimeseõpetusest lähtudes vaadeldakse inimese suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning erinevate kultuuride kommete ja pärimustega.

Emakeel-pildi kirjeldamine, õnnitlus kaartide kirjutamine; Rahvakunst. Koomiks.

Loodusõpetusest lähtudes teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi.

Matemaatikast lähtudes arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist; sümbolid ja meetodid.

Käsitööst lähtudes arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist (loomise protsess, tehnoloogiad ja tehnikad).

Kehalisest kasvatuses lähtudes arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, mootorikat, reageerimiskiirust ja koordinatsiooni.

3. KLASS

Õpitulemused

Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine

- Selgitab popkultuurist tuttavate tegelaste (koomiksist, filmist, animafilmist, arvutimängust, reklaamidest, mänguasjade) visuaalset isikupära ja karakterit.
- Leiab lihtsamalt joonistelt ja skeemidelt olulise ja vajaliku info.
- Nimetab õpitud tehnikaid ja kunstiliike.
- Nimetab lihtsamaid ruumi ja liikumise mulje loomise viise kahemõõtmelises teoses.
- Nimetab põhivärve ja oskab segada teisi värve.
- Kirjeldab tarbeeseme vormi, faktuuri ja otstarbe seoseid ja kooskõla.
- Kirjeldab skulptuuri ja/või maakunsti teose suurust, mõõtmeid, värvi, ruumi selle ümber, vaadeldavust erinevatest külgedest, suurussuhteid ja materjali lihtsal viisil omandatud sõnavara piires.
- Avaldab arvamust kompositsiooni tasakaalu kohta teoses.
- Mõistab kunstivahendite säästmise ja raiskamise tagajärgi.
- Kirjeldab kunstivahendite (näiteks paber, värv, sav) kasutamise erinevaid võimalusi ja viise.
- Üldistab õpetaja abiga lihtsamal moel, millised on tavapärastel ühe ja sama otstarbega esemed (vorm, materjal). Oskab anda sellele ka lihtsama selgituse.
 - Teab, kes on autor ja toob näite.
 - Ei tee digitaalkujutiste salvestamise ja edastamisega kellelegi kahju.

Plaanimine ja ideede arendamine; loomine

- Rakendab kahe- ja kolmemõõtmeliste (sh digivahendid) teoste loomisel omandatud
- kunstitehnikaid, vahendeid isikupärastel viisil ning kombineerib neid omavahel.

- Järgib õpitud töö- ja ohutusvõtteid.
- Väljendab mõtteid, tundeid ja kogemusi oma kunstitöodes isikupära väärtustades.
- Arvestab lihtsama tarbeeseme loomisel kindla kasutaja vajadustega.
- Toob oma kogemuse pinnalt näiteid erinevatest igapäeva valikutest, oma eelistustest ja nende erinevatest tagajärgedest.
- Esitab visuaalselt (teos, video, infoplakat, animatsioon, koomiks, mõistekaart jms) erinevate igapäeva valikute tagajärgi.

Refleksioon, analüüs ja kriitika

- Kirjeldab enda ja teiste loodud visuaalteosel nähtavat - nimetab, kirjeldab ja analüüsib visuaalteoseid.
- Kirjeldab visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklike seoseid, mõtteid ja tundeid, meeleolu.
- Toob näiteid ja võrdleb, põhjendab oma arvamusi.
- Kirjeldab etteantud küsimustele toetudes enda töö valmimise protsessi.

Õppesisu

Kujutamise- ja vormiõpetus:

Inimese kujutamine. Eluslooduse, eluta looduse ja tehisevormide kujutamine. Geomeetriliste vormide kasutamine.

Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus.

Kuuevärviring – põhivärvid ja nende segamisel saadavad II astme värvid. Pildipinna organiseerimine (kujutatava suuruse ja paberi formaadi erinevad suhted). Pildi üksikosade osaline kattumine. Ribaornament.

Disain:

Disain igapäevaelus: trükis, tarbevorm, ruum ja ehitised keskkonnas. Vormi, otstarbe, materjali ja tehnoloogia seosed ning nende arvestamine kujundamisel. Turvaline ning keskkonnasäästlik tarbimine. Tööd joonlaua ja sirkliga.

Vestlused kunstist:

Kunst (arhitektuur, skulptuur, maal, graafika) ümbritsevas keskkonnas.

Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides, ajaloolised kunstitehnikad ja materjalid. Lähimbruse loodus ja ehituskunst. Reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja meediakeskkonnad. Kunstiteoste, visuaalse kommunikatsiooni ja meedia roll ning mõju igapäevaelus. Oma kodulinna, asula, korteri, toa, suvekodu, aia, pargi kujundus. Kaaslaste tööde analüüs, tolerantne suhtumine kaaslaste töödesse

Kasutatavad tehnikad ja materjalid:

Skulptuur – erinevate tekstuuride loomine. Meisterdamine loodus- ja tehismaterjalist.

Voltimine – inimene. Maal – maalimine spontaanselt ja läbimõeldult.

Maalimise pinna saamine õlipastellidega. Ornament viltpliatsiga. Kollaaž. Graafika – punkti ja joone kasutamine faktuuri loomiseks. Paljundusgraafika – papi- ja materjalitrükk temperaga.

Lõiming.

Emakeel - muinasjuttude, luuletuste, mõistatuste illustreerimine; Sündmuse, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine. Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Jutu kirjutamine pilditaiendusena (pildi allkiri, tegelaskõne jms), piltjutt. Tingmärgid, skeemid, kaardid, tabelid õppekirjanduses, lasteraamatutes ja lasteajakirjanduses. Suulised või kirjalikud arutlused õppekäigust, klassi tööde väljapanekust.

Matemaatika - geomeetrilised kujundid igapäeva-elus, joonlauaga mõõtmine, Kauguste hindamine looduses.. Eristab ja leiab ümbritsevast lihtsamaid tasandilisi ja ruumilisi kujundeid.

Loodusõpetus - elus ja eluta loodus, Plaanid ja kaardid (sh temaatilised) koos tingmärkide, sümbolitega; koduloomad, metsloomad, õppekäigud vabasse loodusesse ,loodusvaatlused aastaegadele iseloomulikud värvid, loodusliku materjali korjamine meisterdamiseks.

Tööõpetus-meisterdamine looduslikust materjalist, voolimine.

Muusikaõpetus - kuulatud pala järgi pildi joonistamine

Kehaline kasvatus - Liikumine kujundites

4. KLASS (35 tundi)

Õpitulemused

Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine

- Loeb lihtsamaid kaarte ja põhiplaane (maakaarti ja hoone (klassiruumi) plaani, sisekujunduse kavand) seostades kujutatut reaalse ruumiga.
- Kirjeldab arvutimängude, animatsiooni, filmi meeleolu ja atmosfääri, toob näiteid kasutatud väljendusvahenditest (ruumilises, värv, valgus, heli, montaaž)
- Viib kokku õpitud kunstniku ja tema teose.
- Teab kahemõõtmelise kujutamise (lisaks eelnevalt õpitule akvarell) lihtsamaid baaselemente (punkt, joon, pind, hele-tumedus, värv) ja kompositsiooni põhimõtteid (tasakaal, kattumine, teravus, suurus) ning rakendab neid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel;
- Teab kolmemõõtmelise kujutamise lihtsamaid baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid (suurus, mõõtmed, värv ja materjal) ning rakendab neid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel;
- Märkab ja kirjeldab õpetaja abiga tarbeeseme suurust, vormi ja materjali selle otstarbe ja kasutatavuse aspektist.

Plaanimine ja ideede arendamine

- Sõnastab enne tööle hakkamist, mida kavatses teha, mis vahendeid ja materjale kasutab ja kuidas kujutab.

Loomine

- Rakendab kahe- ja kolmemõõtmeliste (sh digivahendid) teoste loomisel õpetaja abiga lihtsamaid kunstitehnikaid (nt maal, joonistus, kollaaž, grataaž, frottaaž, mosaiik, monotüüpia, foto, origami, modelleerimine jms) ja vahendeid isikupärasel viisil ning järgib nende loomisel õpitud töö- ja ohutusvõtteid.
- Oskab luua vabavaralises programmis lihtsamaid neljamõõtmelisi töid (animatsioon, video) õpetaja etteantud teemal ja juhendamisel.
- Arvestab kunstitööde loomisel eelnevalt omandatud kompositsiooni lihtsamaid põhimõtteid.
- Rakendab eelnevalt õpitud kunstitehnikaid ja töövõtteid ning materjale põhjendatult ja õpetaja abiga.
- Rakendab autorsuse üldisi põhimõtteid (viitab autorile suuliselt või kirjalikult) ning kujutiste salvestamise ja jagamise head tava (viitab kasutatud allikatele oma kirjalikes töödes).

Refleksioon, analüüs ja kriitika

- Kirjeldab enda ja teiste visuaalteoste olulisemaid tunnuseid (tehnikat, vormi, värvi,

kompositsiooni, meeleolu, sisu elemente) vastavalt ülesandele;

- Võrdleb kunstiteoste, arvutimängude, animatsiooni või filmi meeleolu ja atmosfääri.
- Selgitab õpetaja antud küsimustele toetudes oma tööprotsessi (Millise teema valisin? Milliste öövahenditega oma tööd tegin? Mis oli kõige keerulisem? Millega olen kõige enam rahul?);
- Annab kaasõppijatele toetavat tagasisidet õpetaja pakutud vormis (tunnustusmärgid, suuline või kirjalik lühike tagasiside “Mulle meeldib, kuidas sa...”)

Õppesisu

Kujutamise- ja vormiõpetus:

Ümbruse kujutamine-Erinevate objektide kujutamine: erinevad majad linnas ja maal.

Pildiruum - ruumilisuse edastamine (esemete suurussuhted).

Kompositsioon - tasakaal, domineeriv osa pildil, koloriit, liikuvus.

Inimene tegevuses, nägu, meeleolu, liikumise kujutamine.

Geomeetria.

Värviõpetus:

Ühe värvi erinevad toonid (nt kollakas-, sinakas pruunikasroheline); kolmanda astme värvide saamine esimese ja teise astme värvide segamise teel; piiratud arvu värvidega maalimine (ka monokroomselt); koloriit (soe ja külm).

Disain:

Märgid-liiklusmärgid ja nendest tulenevalt uute märkide kujundamine.

Tähtede kujundamine.

Trükiste, filmide, koomiksiste, arvutimängude, reklaamide pildikeele ja kujundamise uurimine ja võrdlemine.

Kõnelused kunstist:

Kunstiteoste analüüs, kunstiürituste külastamine, nähtu põhjal arutelu, Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed Eestis ja maailmas, kultuuride eripärad. Värvide roll suurteostes.

Rahvakunst-tikandid, vöökirjad. Võimalusel toimuvad muuseumitunnid Amandus Adamsoni Ateljeemuuseumis.

Kasutatavad tehnikad ja materjalid:

Maalimine kattevärvide ja akvarellidega; tööd kriidi- ja õlipastellidega, värvi- ja viltpliiatsitega; kollaaž värvipaberist ja/või makulatuurist. Joonistamine grafiit-, värvi-, vilt- ja pastapliiatsiga; graafikatehnikad: kõrgtrükk (nt papi-, materjali-, linooltrükk) ja lametrükk (mono- ja diatüüpia).

Lõiming teiste õppeainetega:

Muusikaõpetustemaatilised joonistused muusika kuulamise järgi.

Tööõpetus - kunsti väljendusvahendid. Sümmeetria ja asümmeetria. Keskkonna kujundamine sise- ja välisruumis.

Loodusõpetustemaatilised joonistused loodusest.

Matemaatika - geomeetrilised kujundid. Mõõtmised.

Eesti keel- kunstnike töö eesti keele õpikutes, juturaamatutes, pildi kirjeldamine, õnnetuskaartide kirjutamine; kultuuri- sündmuste seostamine kirjandusega, väljendus.

5. KLASS (35 tundi)

Õpitulemused:

Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine

- Tunneb ära eri kirjasüsteemide (foneetiline kiri, piltkiri, rooma ja araabia numbrid, gooti kiri, tänavakunsti stiliseeritud tag'id).

- Seostab kirjasüsteeme eri ajastute ja kultuuridega (egiptuse hieroglüüfid, araabia kalligraafia, rooma raidkiri, rahvuslik ornamentika)
- Kasutab olulisemaid kunstimõisteid (nt kunstnik, arhitekt, skulptor, animaator, looming, maalikunst, animatsioon, skulptuur jne) ühe kunstnikuga seoses.
- Teab järgmisi mõisteid: arhitektuur, sisearhitektuur, tootedisain, tarbekunst, abstraktne kunst. Kaadriplaanid: üldplaan, keskplaan, suur plaan, detail. Karakter, taust, esiplaan, tagaplaan. Koloriit.
- Teab kahemõõtmelise kujutamise tähtsamaid baaselemente (tegelased/karakterid, objektid ja taust/keskkond) ja kompositsiooni põhimõtteid (lisaks õpitud ka dominant, koloriit).
- Teab kolmemõõtmelise kujutamise (skulptuur) lihtsamaid baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid (suurussuhted, ruum teose ümber, vaadeldavus erinevatest külgedest).
- Võrdleb nüüdisaegse ja ajaloolise tarbeeseme (näiteks kohvitermos ja õlletoop) erinevusi ja sarnasusi ning analüüsib kuidas tarbeeseme funktsionaalsus on arenenenud.

Plaanimine ja ideede arendamine

- Loob lihtsa visandliku joonise enne kolmemõõtmelise töö loomist.
- Enne värvide kandmist tööle katsetab neid eraldi paberil.
- Rakendab abijooni portree loomisel.
- Lähtub oma mõtetest, tunnetest ja kogemustest teose kavandamisel.
- Loob kunstitööd, uurides ja analüüsides teemaga seotud allikaid ning kavandades enda ideed ja kombineerides allikatest leitud ja oma ideid omavahel.

Loomine

- Rakendab kahe- ja kolmemõõtmeliste (sh digivahendid) teoste loomisel kunstitehnikaid (nt makett, segatehnika, kollaaž, kõrgtrükk, joonistus, maal, foto jms) ja vahendeid isikupärasel viisil ning järgib nende loomisel õpitud töö- ja ohutusvõtteid.
- Loob teose spontaanselt, ilma planeerimata.
- Loob teose eelnevalt uurides, kavandades ja ideid kombineerides.
- Kavandab ja loob vabavaralises programmis neljamõõtmelisi töid (animatsioon, video) õpetaja abiga.
- Valib kahe õpetaja pakutud kunstitehnika, töövõtte või kompositsioonipõhimõtte vahel ja põhjendab oma eelistust.
- Rakendab õpitud kahemõõtmelisi kujutamise baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel;
- Rakendab õpitud kolmemõõtmelise kujutamise baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid rakendab neid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel;
- Rakendab loomisel digivahendeid (telefoni kaamera, digijoonistuse rakendused jms).

Refleksioon, analüüs ja kriitika

- Kirjeldab ja mõtestab visuaalteose olulisemaid tunnuseid (tehnikat, vormi, värvi, kompositsiooni, sümboleid, meeleolu, sisu elemente) vastavalt ülesandele õpitud sõnavara piires;
- Selgitab õpetaja antud küsimustele toetudes oma tööprotsessi, tuues välja töökäigu ning põhjendades oma tehtud valikuid (Mida said teada oma teema kohta teistest allikatest? Milliseid mõtteid kasutasid? Mida muutsid või lisasid juurde?);

- Annab klassikaaslaste teostele tagasisidet, põhjendab enda arvamust; (Räägi, mis sulle teise töös meeldib? Too esile, mis nõudis kõige rohkem pingutust kaaslaste töös).

Õppesisu

Kujutamise- ja vormiõpetus:

Inimese kujutamine: täisfiguuri ja näo proportsioonid; miimika; inimene tegevuses; vaikelu.

Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus:

Ühe värvi erinevad toonid (kollakas-, pruunikas-, sinakas- roheline jne.); piiratud arvu värvidega maalimine; akromaatilised ja kromaatilised värvid; sümmeetria ja asümmeetria; plaanilisus pildi pinnal.

Vestlused kunstist:

Kunstiliigid (arhitektuur, skulptuur, maal, graafika, tarbekunst); kunsti väljendusvahendid (punkt, joon, pind, värv jne.); kunstimälestised.

Kasutatavad tehnikad ja materjalid:

Maal- maalimine kattevärvide ja akvarellidega, õlipastellidega; tööd värvija viltpliiatsitega; kollaaž värvipaberitest ja /või makulatuurist; graafika- joonistamine grafiit- värvi- ja viltpliiatsiga; skulptuur - lõikamine pehmetest materjalidest.

Lõiming teiste õppeainetega:

Tööõpetus - kunsti väljendusvahendid. Kunstiliigid. Sümmeetria ja asümmeetria. Keskkonna kujundamine sise- ja välisruumis. Kombinatorika geomeetristest elementidest ruumis ja tasapinnal.

Eesti keel - teksti kujundamine. Rahvakunst. Koomiks.

Muusika - rahvakunst.

Loodusõpetus - varju tekkimine. Langev vari.

Matemaatika - pöörd- ja kandiliste kehade kujutamine ruumiliselt.

6. KLASS

6.klassi lõpetaja:

Õpitulemused:

Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine

- Tunneb ära eri kirjasüsteemide (foneetiline kiri, piltkiri, rooma ja araabia numbrid, gooti kiri, tänavakunsti stiliseeritud tag'id).
- Seostab kirjasüsteeme eri ajastute ja kultuuridega (egiptuse hieroglüüfid, araabia kalligraafia, rooma raidkiri, rahvuslik ornamentika)
- Kasutab olulisemaid kunstimõisteid (nt kunstnik, arhitekt, skulptor, animaator, looming, maalikunst, animatsioon, skulptuur jne) ühe kunstnikuga seoses.
- Teab järgmisi mõisteid: arhitektuur, sisearhitektuur, tootedisain, tarbekunst, abstraktne kunst. Kaadriplaanid: üldplaan, keskplaan, suur plaan, detail. Karakter, taust, esiplaan, tagaplaan. Koloriit.
- Teab kahemõõtmelise kujutamise tähtsamaid baaselemente (tegelased/karakterid, objektid ja taust/keskkond) ja kompositsiooni põhimõtteid (lisaks õpitutele ka dominant, koloriit).
- Teab kolmemõõtmelise kujutamise (skulptuur) lihtsamaid baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid (suurusuhted, ruum teose ümber, vaadeldavus erinevatest külgedest).

- Võrdleb nüüdisaegse ja ajaloolise tarbeeseme (näiteks kohvitermos ja õlletoop) erinevusi ja sarnasusi ning analüüsib kuidas tarbeeseme funktsionaalsus on arenenenud.

Plaanimine ja ideede arendamine

- Loob lihtsa visandliku joonise enne kolmemõõtmelise töö loomist.
- Enne värvide kandmist tööle katsetab neid eraldi paberil.
- Rakendab abijooni portree loomisel
- Lähtub oma mõtetest, tunnetest ja kogemustest teose kavandamisel.
- Loob kunstitööd, uurides ja analüüsides teemaga seotud allikaid ning kavandades enda ideed ja kombineerides allikatest leitud ja oma ideid omavahel.

Loomine

- Rakendab kahe- ja kolmemõõtmeliste (sh digivahendid) teoste loomisel kunstitehnikaid (nt makett, segatehnika, kollaaž, kõrgtrükk, joonistus, maal, foto jms) ja vahendeid isikupärasel viisil ning järgib nende loomisel õpitud töö- ja ohutusvõtteid.
- Loob teose spontaanselt, ilma planeerimata.
- Loob teose eelnevalt uurides, kavandades ja ideid kombineerides.
- Kavandab ja loob vabavalises programmis neljamõõtmelisi töid (animatsioon, video) õpetaja abiga.
- Valib kahe õpetaja pakutud kunstitehnika, töövõtte või kompositsioonipõhimõtte vahel ja põhjendab oma eelistust.
- Rakendab õpitud kahemõõtmelisi kujutamise baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel;
- Rakendab õpitud kolmemõõtmelise kujutamise baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid rakendab neid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel;
- Rakendab loomisel digivahendeid (telefoni kaamera, digijoonistuse rakendused jms).

Refleksioon, analüüs ja kriitika

- Kirjeldab ja mõtestab visuaalteose olulisemaid tunnuseid (tehnikat, vormi, värvi, kompositsiooni, sümbolite, meeleolu, sisu elemente) vastavalt ülesandele õpitud sõnavara piires;
- Selgitab õpetaja antud küsimustele toetudes oma tööprotsessi, tuues välja töökäigu ning põhjendades oma tehtud valikuid (Mida said teada oma teema kohta teistest allikatest? Milliseid mõtteid kasutasid? Mida muutsid või lisasid juurde?);
- Annab klassikaaslaste teostele tagasisidet, põhjendab enda arvamust; (Räägi, mis sulle teise töös meeldib? Too esile, mis nõudis kõige rohkem pingutust kaaslaste töös).

Õppesisu

Kujutamise- ja vormiõpetus:

Inimese kujutamine: täisfiguuri ja näo proportsioonid; inimene tegevuses, inimese, looduse ja tehisevormide suhe; visandamine natuurist. Vaikelu (natüürmort); varju tekkimine.

Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus.

Ühe värvi erinevad toonid (nt kollakas-, sinakas pruunikasroheline) ;kolmanda astme värvide saamine esimese ja teise astme värvide segamise teel; piiratud arvu värvidega maalimine (ka monokroomselt) ;koloriit (sh soe ja külm). Kompositsiooni tasakaal. Pildi dominant;

sümmeetria ja asümmeetria; piiratud ja piiramata pinnad. Plaanilisus pildi pinnal; pöörd- ja kandiliste kehade kujutamine ruumiliselt.

Disain:

Keskonna kujundus sise- ja välisruumis (stend, klassiruum, oma tuba, mänguväljak jne) ornament (sh rahvuslik); raamatu ja muu trükise kujundus (sh initsiaal, vinjett, fantaasiakiri jne); koomiks.

Vestlused kunstist:

Kunstiliikide (arhitektuur, skulptuur, maal, graafika, disain) iseloomustus; kunsti väljendusvahendid (punkt, joon, pind, värv, vorm jne).

Kasutatavad tehnikad ja materjalid:

Skulptuur: Skulptuuride modelleerimine savist ja lõikamine pehmetest materjalidest (vahtplast jne); keraamika; reljeef.

Maal: Maalimine kattevärvide ja akvarellidega; tööd kriidi- ja õlipastellidega, värvi- ja viltpliiatsitega; kollaaž värvipaberist ja/või makulatuurist.

Graafika: Joonistamine grafiit-, värvi-, vilt- ja pastapliiatsiga; graafikatehnikad: kõrgtrükk (nt papi-, materjali-, linooltrükk) ja lametrükk (mono- ja diatüüpia).

Lõiming teiste õppeainetega:

Sotsiaalainetest lähtudes vaadeldakse inimese suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning erinevate kultuuride kommete ja pärimustega;

Emakeelest ja võõrkeeltest lähtudes arendatakse verbaalset väljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust; kirjandusest lähtudes vaadeldakse eri ajastute ja kultuuride lugusid muusikas ja kunstis, teatri- ja filmikunstis;

Loodusainetest lähtudes teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi;

Matemaatikast lähtudes arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid);

Käsitööst ja tehnoloogiast lähtudes arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist (loomise protsess, tehnoloogiad ja tehnikad);

Kehalisest kasvatus: Orienteerumismängud, orienteerumine etteantud või enda joonistatud plaani ning silmapaistvate loodusvõi tehisobjektide järgi etteantud piirkonnas.

Mõisted 4 – 6 kl.

Inimene

- Autoportree
- Proportsioon

Kunstiliik, kunstilugu

- Maakunst
- Opkunst ja optiline illusioon
- Abstraktne kunst
- Koopamaal
- Maalikunst
- Skulptuur
- Arhitektuur e ehituskunst
- Arhitekt
- Portree
- Maastiku- või meremaal
- Natüürmort e vaikelu

- Maalimine, kollaaž, ruumiline, tasapinnaline, kunstitehnika, kavand, muster
- Otstarve, kasutamise eesmärk
- Märk
- Sümbol
- Reproduksioon
- Algallikas
- Signatuur

Kunsti elemendid

- Koloriit
- Stiliseerimine
- Tekstuur, faktuur
- Kompositsioon – rütm, rida, grupp, fookus, dominant, dünaamika, staatika, kontrast
- Perspektiiv, õhuperspektiiv, värvusperspektiiv, tsentraalperspektiiv

Kunsti valdkonnad/ ametid

- Graafiline disain
- Tarbograafika
- Tarbekunst
- Karikatuur
- Arhitektuur ja sisearhitektuur, eksterjäär, interjäär
- Tootedisain vs tarbekunst
- Trükigraafika, graafiline disain, tüpograafia, kirjatüüp, kalligraafia
- Stsenograafia

Animatsioon, video, film, foto

- Anima
- Foto
- Kaadriplaanid: üldplaan, keskplaan, suur plaan, detail, tempo, puänt.
- Karakter, taust, esiplaan, tagaplaan.
- Värvuste nimetused

7. KLASS (35 tundi)

Õpitulemused:

Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine

- Kirjeldab digitaalseid keskkondi ja kasutaja tegevuse suunamist nendes.
- Hindab digitaalse keskkonna turvalisust ja eakohasust
- Leiab internetist lihtotsinguga infot kunstnike, kunstiteoste või ajastute kohta.
- Kasutab internetis täpsustatud pildiotsingut.
- Käitub õppekäigul selgitatud reeglite järgi.
- Õpilane uurib kahe erineva disaineri tegevust ja tööviisi.
- Õpilane võrdleb kahe erineva disainivaldkonna (näiteks tootedisain, digitootedisain, teenusedisain, tööstusdisain, graafiline disain, sotsiaalne disain jne) esindaja tegevust.
- Arutleb ja seostab värve ja vorme tekkinud muljega.
- Tuvastab visuaalkultuuris levinumaid värvikasutusega seotud tavapärasid (näiteks hooaegade seotud värvid riidemoes).

- Analüüsib üht enda poolt valitud visuaalkultuuri näidet vormi ja värvikasutuse aspektis.

Plaanimine ja ideede arendamine

- Leiab oma teose jaoks ideid päevakajalistest või ajaloosündmustest.
- Oskab kasutada idee leidmiseks ja laiendamiseks meetodeid (näit. ajurünnak, suvaline sisend, omaduste reastamine, info otsimine)
- Teeb töö kavandamisel kirjalikke ja visuaalseid märkmeid.
- Kavandab enda teose, pakkudes vahest välja ka erinevaid lahendusvõimalusi.
- Teab, et kavand on üldistatud, ülevaatlik ja visandlik, ning rakendab seda teadmist tööprotsessis.
- Märkab ja kirjeldab teda ümbritsevaid probleemolukordi.
- Tuvastab osapooled keda probleem puudutab.
- Tuvastab erinevaid uurimisviise kasutades probleemi tagamaid (miks, millal ja kuidas see probleem esineb ja kuidas see probleemi puudutavaid osapooli mõjutab).
- Uurib näiteid kuidas on sama või sarnast probleemi varasemalt lahendatud.
- Tutvub erinevate uurimisviiside (näiteks vaatlus, intervjuu, küsitlus, enesekohase päeviku pidamine ja analüüsimine, uurijapäeviku pidamine ja analüüsimine) võimalustega.

Loomine

- Õpilane teab, et isikupärasus on väärtuslik ja püüab luua omapäraseid kunstitöid tuues esile enda individuaalsust ja huvisid.
- Loob kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi (sh digikunst) kunstitöid spontaanselt (kavandamata).
- Loob kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid uurides ja kavandades.
- Kavandab ja arendab enda ideid enne teose loomist, kombineeri erinevatest ideedest tervikliku lahenduse.
- Vajadusel otsib eelnevalt erinevatest infoallikatest vajalikku ja üldist informatsiooni ning toob esile tähtsama.
- Valib loomeprotsessis sihipäraselt materjale ja tehnikavõtteid ning rakendab töövõtteid ja kompositsiooni põhimõtteid enamasti teadlikult või õpetaja abiga.
- Leiab oma töö eksponeerimiseks koha, kus see on hästi vaadeldav.
- Tunneb loomingu esitlemise põhimõtteid ja suudab teha publikule esitamiseks ettevalmistustöid õpetaja abiga.
- Teab üldiselt, mis on looming, millal tekib autoriõigus, mis on autoriõiguse roll (eakohasel viisil, näiteks autor.ee koomiksi põhjal); arvestab visuaalide jagamisel sellega, et igal visuaalil on autor.
- Teadvustab oma digitaalset jalajälge.

Refleksioon, analüüs ja kriitika

- Analüüsib tarbeeset funktsionaalsuse, ökoloogilisuse ja esteetilisuse aspektist.
- Selgitab enamasti oma tööd ning valitud töökäigu ja sõnumi võimalikke teisi võimalusi.
- Kuulab enamasti kaasõppijate seisukohti, põhjendab enda arvamust, annab enamasti toetavat tagasisidet.
- Analüüsib teost (ülesehitus ja vorm, tähistavus, peamised sümbolid, kontekst).
- Kirjeldab teose ainest – äratuntavad asjad kunstiteoses (isikud, kohad, asjad).

- Meediumi – vahendid, materjalid, tehnika, mida kunstiteose loomiseks on kasutatud.
- Vormi – kompositsioonilised lahendused.
- Uurib teose loomise konteksti – sotsiaalne kontekst, ajalooline taust. Põhjuslik keskkond, milles kunstiteos loodi.
- Leiab erinevaid tõlgendusvõimalusi ja vaatepunkte, põhjendab neid tööle tuginedes (visuaalse mõtlemise strateegiad - VTS).
- Kasutab kunstist rääkides oskussõnavara;
- Teoste kirjeldamiseks ja analüüsimiseks vajalik oskussõnavara.

Õppesisu

Kujutamise- ja vormiõpetus:

Ümbruse kujutamine- tänav, taluõu, kõrghooned.

Hoonete välisdetailide esile toomine.

Pildi muutmine efektsemaks – peegeldus, illusioon, perspektiiv.

Asjade kolmemõõtmelisus.

Natüürmordi koostamine ja selle järgi joonistamine.

Valgus, vari, läige, langev vari.

Inimene, suunatud pilk, näo detailid.

Erinevate meeleoludega inimeste väljendamine.

Geomeetrilised kujundid sümbolitena.

Värviõpetus:

Värvide kontrastid, vastastikused mõjud, kooskõlad, tasakaal, värvimodulatsioon, ruumiillusioonid. Mõisted värv ja värvus.

Disain, kirjaõpetus:

Märkide ja kujude mitmetähenduslikkus.

Firmamärgid, logod.

Omalooodud kirja (šrifti) kujundamine, kasutamine.

Vestlused kunstist:

Kunstiga seotud elukutsed.

Muuseumide, näituste külastamine: arutelud, kunstiterminoloogia kasutamine.

Erinevate kultuuride tuntumad kunstiteosed.

Kunst Eestis ja maailmaskeskajast barokini.

Rahvakunst-erinevad tikandid esemetel, riietuses.

Kasutatavad tehnikad ja materjalid:

Digitaalse tehnika kasutamine loovtöodes (foto, video, digigraafika).

Skulptuur: Modelleerimine ja konstrueerimine mitmesugustest materjalidest (nt papjeemašee, plastid, papp, puit, traat jne); installatsioon.

Maal: Maalimine spontaanselt ja kavandi alusel;

Graafika: Joonistamine söe, tuši ja värviga, sule ja pintsliga.

Lõiming teiste õppeainetega:

Tööõpetus - kunsti väljendusvahendid. Kunstiliigid. Sümmeetria ja asümmeetria. Keskkonna kujundamine sise- ja välisruumis. Kombinatorika geomeetristest elementidest ruumis ja tasapinnal.

Eesti keel - teksti kujundamine. Rahvakunst. Koomiks.

Ajalugu - kunstiliigid. Rahvakunst. Arhitektuur. Kunstimälestised. Kunstimõisted.

Muusika - rahvakunst.

Loodusõpetus - varju tekkimine. Langev vari.

Matemaatika - pöörd- ja kandiliste kehade kujutamine ruumiliselt.

8. KLASS (35 tundi)

Õpitulemused:

Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine

- Kasutab info leidmiseks sõnastikke ja entsüklopeediaid, nii raamatutena kui digitaalseid andmebaase.

Plaanimine ja ideede arendamine

- Leiab oma teose jaoks ideid läbi eneserefleksiooni.
- Arendab idee välja etteantud piirides (märksõnad või visuaalid).
- Rakendab õpetaja abiga ideede genereerimise ja laiendamise/arendamise meetodeid (kombineerimismaatriksid, referaat idee tausta uurimiseks).
- Loob storyboardi joonistades või Digivahendeid kasutades.
- Teeb kavandeid enne töö algust.
- Märkab ja tuvastab igapäevaelu probleemi, mis teda kõnetab.
- Tuvastab osapooled keda probleem puudutab.
- Tuvastab erinevaid uurimisviise kasutades probleemi tagamaid (miks, millal ja kuidas see probleem esineb ja kuidas see probleemi puudutavaid osapooli mõjutab).
- Sõnastab probleemi võimalikud põhjused.
- Seab lähteülesande ja tegevusplaani.
- Tuvastab ja uurib erinevaid võimalusi lahenduspakkumise elluviimiseks ja/või vormistamiseks.
- Selgitab välja osapoolte, keda probleem puudutab, hinnagu lahenduspakkumisele ja arvestab seda lahenduspakkumise arendamisel.
- Vormistab lahenduspakkumise.
- Kavandab õpetaja abiga ja rakendab sihipäraselt üht uurimismeetodit (näiteks vaatlus, intervjuu, küsitlus, enesekohase päeviku pidamine ja analüüsimine, uurijapäeviku pidamine ja analüüsimine).

Loomine

- Loob kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi (sh digivahendid) kunstitöid spontaanselt (kavandamata).
- Loob kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid enamasti teadlikult uurides ja kavandades.
- Laiendab enda ideed kavandamise protsessis, katsetab erinevaid tehnilisi võimalusi ja toob esile idee arenguetaapid.
- Otsib teadlikult erinevatest infoallikatest vajalikku informatsiooni ja toob esile detailid ning tähtsamad punktid.
- Valib loomeprotsessis sihipäraselt materjale ja tehnikavõtteid ning rakendab töövõtteid ja kompositsiooni põhimõtteid teadlikult.
- Põhjendab tehnika või meediumi valikut toetudes oma sõnumile või ideele.
- Rakendab neljamõõtmelise teose loomisel (animatsioon., video, etendus, performance) narratiivi, sissejuhatust ja puänti (lõiming kirjandusega).
- Oskab õpetaja abiga rühmaliikmena luua ühistöödest väljapaneku.
- Toetab töö pealkirjaga oma sõnumit või ideed.

Refleksioon, analüüs ja kriitika

- Analüüsib teost (ülesehitus ja vorm, tähistavus, peamised sümbolid, kontekst).

- Analüüsib ruumilist keskkonda funktsionaalsuse, ökoloogilisuse ja esteetilisuse aspektist.
- Põhjustab valdavalt oma töö sisulisi, uurimuslikke või loomingulisi otsuseid ja eksponeerimise valikuid.
- Kuulab kaasõppijate seisukohti, põhjustab enda arvamust, annab toetavat tagasisidet ning aktsepteerib enamasti eriarvamusi.
- Kirjeldab, analüüsib ja tõlgendab teoste ainest, meediumi, vormi ja konteksti.
- Leiab erinevaid tõlgendusvõimalusi ja vaatepunkte, põhjustab neid tööle tuginedes.
- Kasutab kunstist rääkides oskussõnavara (teoste kirjeldamiseks, analüüsimiseks ja tõlgendamiseks vajalik sõnavara).

Õppesisu

Kujutamise- ja vormiõpetus:

Inimese kujutamine: Poolprofiil; karikatuur ja sarz. kehakeel (sh miimika); vormi karakteri edasiandmine; inimese, loodus- ja tehismõõtude stiliseerimine; esemete modelleerimine valguse ja varjuga (valgus, langev ja omavari, täis- ja poolvari).

Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus:

Värvide optiline segunemine; kompositsiooniskeemid; kuldlõige; kadreerimine.

Disain ja kirjaõpetus:

Märk ja sümbol (peremärk, firmamärk, piktogramm, eksliibris).

Vestlused kunstist:

Karikatuur; kunsti areng keskajast 20. saj. lõpuni; kunsti piiride avardamine; inspiratsiooniallikad ja looming; kitsi olemus.

Kasutatavad tehnikad ja materjalid:

Skulptuur: modelleerimine erinevatest materjalidest.

Maal: Maalimine spontaanselt ja kavandi alusel;

Graafika: Joonistamine söe, tuši ja värviga, sule ja pintsliga, värvilise pliiatsi, viltpliiatsiga.

Lõiming teiste õppeainetega:

Loodusõpetus - värvide kontrastid, vastastikused mõjud. Kooskõlad ja tasakaal. Mõisted värv ja värvus.

Matemaatika - moodul. Kombinatorika tasapinnal. Abstraktne kompositsioon. Groteskija laisulekirja võtted sule või markeriga. Joonestamise algteadmised.

Muusikaõpetus - massikunst: foto, film, video, reklaam.

Eesti keel - massikunst: foto, film, video, reklaam. Kadreerimine (foto- ja videokunst).

Kunsti liigid ja žanrid. Eesti rahvakunsti seosed põhjamaade, soomeugri rahvaste ja maailma etnograafilise kunstiga. Tegevuskunst.

Ajalugu - kunsti areng keskajast 20. Sajandi lõpuni. Restaureerimine ja renoveerimine.

Füüsika - esemete modelleerimine valguse - varjuga. Värvide optiline segunemine.

Kadreerimine (foto- ja videokunst). Ruumiillusioonid (op. kunst).

9. KLASS (35 tundi)

Õpitulemused:

Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine

- Seostab eri ideoloogilisi sümboleid vastava ajastuga ja teab nende tähendust.
- Arutleb erinevate nii kaasaegsete kui ajalooliste ideoloogiliste sümboolite rolli üle tänapäeval
- Seostab kunstnikku ja kunstiteost selle loomiskeskonnaga, leides ja tõendades oma tähelepanekuid.

- Leiab kunstiteose omadused, mis väljendavad nii loomise keskkonna kui kunstniku ideid
- Toob näiteid kunstniku kasutatud kunstilisest kujundist.
- Küllastab iseseisvalt kunstinäitust või- sündmust ning käitub seal reeglite kohaselt.

Plaanimine ja ideede arendamine

- Kasutab probleemi teose või disainiobjekti lähtepunktina.
- Rakendab teiste autorite teoseid oma töö lähtepunktina.
- Rakendab õpetaja abiga keerulisemaid ideede laiendamise/arendamise meetodeid (näiteks Osborni küsimustik).
- Teab ideede selekteerimise meetodeid (näiteks söelumine küsimuste abil, plussid, miinused)
- Sõnastab oma teose kontseptsiooni.
- Kasutab kavandamisel mitmekesiseid meetodeid (näit visandid, skeemid, asendiplaanid, maketid, värvi- ja materjalinäidised, tööetapide kirjeldused).

Loomine

- Tunneb kahe-, kolme- ja neljamõõtmeliste tööde loomise põhivõtteid, loomise etappe ning teeb iseseisvalt valikuid enda loomeprotsessi arendamiseks.
- Loob kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi (sh digivahendid) kunstitöid spontaanselt (kavandamata).
- Loob kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid teadlikult uurides ja kavandades.
- Valib loomeprotsessis sihipäraselt materjale ja tehnikavõtteid ning rakendab töövõtteid ja kompositsiooni põhimõtteid teadlikult.
- Oskab rühmaliikmena luua ühistöödest tervikliku väljapaneku ja esitleda teost publikule iseseisvalt.
- Pakub välja ekspositsiooni või näitusepinna koha kooliruumis ning põhjendab enda valikut ja visiooni.
- Loob näituse kaasteksti, etiketid (autori nimi, töö nimetus, tehnika jms) ja esitluse viisi.
- Tekitab 2-mõõtmelises teoses vabalt valitud vahenditega ruumi-illusiooni.
- Rakendab 3-mõõtmelises teoses valgust, ümbritsevat ruumi ja materjali (või muid õpetaja ülesandepüstituses esitatud elemente või põhimõtteid) oma sõnumi edastamiseks.

Refleksioon, analüüs ja kriitika

- Analüüsib teost (ülesehitus ja vorm, tähistavus, peamised sümbolid, kontekst).
- Mõtestab disaininäiteid funktsionaalsuse, ökoloogilisuse ja esteetilisuse aspektist.
- Põhjendab oma töö sisulisi, uurimuslikke või loomingulisi otsuseid ja eksponeerimise valikuid.
- Kuulab kaasõppijate seisukohti, põhjendab enda arvamust, annab toetavat tagasisidet ning aktsepteerib eriarvamusi.
- Kirjeldab, analüüsib, tõlgendab ja hindab kunstiteoseid (nende ainest, meediumi, vormi ja konteksti).
- Leiab erinevaid tõlgendusvõimalusi ja vaatepunkte, põhjendab neid tööle tuginedes.
- Kasutab kunstist rääkides oskussõnavara.
- Kasutab teoste kirjeldamiseks, analüüsimiseks, tõlgendamiseks ja hindamiseks vajalikku sõnavara.

Õppesisu

Kujutamise- ja vormiõpetus:

Inimese kujutamine: kehakeel (sh miimika); vormi karakteri edasiandmine; inimese, loodusja tehisevormide stiliseerimine, deformeerimine; esemete modelleerimine valguse ja varjuga (valgus, langev ja omavari, täis- ja poolvari).

Värvi-, kompositsiooni-, perspektiiviõpetus:

Värvide kontrastid, vastastikused mõjud, kooskõlad ja tasakaal;

Värvide optiline segunemine;

Värvide psühholoogiline mõju (sh külmad-soojad, eenduvad-taanduvad, kerged, rasked värvid); värv ja värvus.

Kompositsiooniskeemid (kolmnurk, diagonaal, kuldlõige);

Kaader ja kadreerimine (ka fotoja videokunsti);

Abstraktne kunst.

Erinev vaatepunkt (konnaja linnuperspektiiv);

Joonperspektiiv ühe ja kahe koondpunktiga;

Õhu- ja värviperspektiiv.

Disain:

Tootedisain, ruumidisain, tarbeeseme kujundus.

Ergonoomika; graafiline disain.

Kujunduse ühtne stiil;

Märk ja sümbol (nt peremärk, firmamärk, piktogramm);

Reklaam;

Šrift, kirjaoptika, teksti kujundamine.

Vestlused kunstist:

Kunsti žanrid.

Stiil;

Karikatuur, sarž.

Grafiti;

Tegevuskunst (happening, performance);

Massikunst: foto, film, video, reklaam.

Kitš;

Kunsti piiride avardamine.

Virtuaalne kunst;

Inspiratsiooniallikad ja looming;

Eesti rahvakunst kui soomeugri ja maailma etnograafilise kunsti osa;

Restaureerimine, renoveerimine ja konserveerimine.

Kasutatavad tehnikad ja materjalid:

Skulptuur: Modelleerimine ja konstrueerimine mitmesugustest materjalidest (nt papjeemašee, plastid, papp, puit, traat jne);

Maal: Maalimine spontaanselt ja kavandi alusel.

Graafika: Joonistamine söe, tuši ja värviga, sule ja pintsliga. Paljundusgraafika: kõrg- ja sügavtrükk vastavalt võimalustele.

Lõiming teiste õppeainetega:

Sotsiaalainetest lähtudes vaadeldakse inimese suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning erinevate kultuuride kommete ja pärimustega;

Emakeelest ja võõrkeeltest lähtudes arendatakse verbaalset väljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust; kirjandusest lähtudes vaadeldakse eri ajastute ja kultuuride lugusid muusikas ja kunstis, teatri- ja filmikunstis;

Loodusainetest lähtudes teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi;

Matemaatikast lähtudes arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid);

Käsitööst ja tehnoloogiast lähtudes arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist (loomise protsess, tehnoloogiad ja tehnikad);

Kehalisest kasvatuses lähtudes arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, motoorikat, reageerimiskiirust ja koordineerimist.

Mõisted 7 – 9 kl.

- Referaat, essee, esitlus
- Kunstiteos (teos/te analüüsil põhinev, nõ oma tõlgendus, installatsioon, foto, video, performance)
- Religioosne maalikunst
- Müüt ja allegooria
- Akt
- Abstraktsionism
- Tegevusmaalikunst
- Altarimaal
- Barokk
- Dadaism
- Hüperrealism
- Illusionism
- Minimalism
- Modernism
- Popkunst
- Realism
- Renessanss
- Sümbolism
- Täiendvärvused

2.2 MUUSIKA

2.2.1. Õppeaine kirjeldus

Muusikal kui universaalsel suhtlusvahendil on läbi aegade olnud tähtis osa laste ja noorte vaimsel, moraalsel ning esteetilisel kasvatamisel. Muusikaõpetuse taotlus on luua muusikateadmiste, -oskuste ja -kogemuste süsteem. Üldhariduskooli muusikaõpetuse eesmärk on tekitada huvi muusika ja musitseerimise vastu ning kujundada harmoonilist ja loovat isiksust. Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas väljakujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály meetodile ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele. Muusikaga tegelemine rikastab tundeelu, kujundab esteetilisi hoiakuid ja kultuurilisi tõekspidamisi. Muusikaõpetuse kaudu luuakse võimalused muusikaoskuste arenguks, avatakse ja avardatakse muusikaga tegelemise viise ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamise kaudu kujundatakse õpilaste sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid ja muusikamaitset.

Muusikaõpetuses tähtsustatakse:

- 1) ühislaulmist kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist väljendust ja edasikandjat;
- 2) loomingulist eneseväljendust;
- 3) õpilase loova ja kriitilise mõtlemise arengu toetamist;
- 4) õpilase isiklikku suhet muusikaga ning muusikalise suhtlemise rolli vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tasakaalustamise võimalusena;
- 5) muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilise-esteetiliste väärtushinnangute kujunemisel;
- 6) õppija huvi ja isikupära.

Muusika õppeaine sisuks on musitseerimine (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, omalooming), muusika kuulamine ja muusikalugu, muusikaline kirjaoskus ning õppekäigud.

Muusikaõpetuse kaudu kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

- 1) laulmine,
- 2) pillimäng,
- 3) muusikaline liikumine,
- 4) omalooming,
- 5) muusika kuulamine.

Muusikaõpetuse lahutamatu osa on muusikaline eneseväljendus, millega arendatakse õpilase isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ning koos musitseerimiseks ja loominguliseks eneseväljenduseks. Musitseerimine on keskne tegevus muusikateadmiste ja -oskuste omandamiseks ning loova ja harmoonilise isiksuse kujunemiseks. Rühmas või üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, hoolivust, paindlikkust ja tundetarkust ning juhitakse õpilaste enesehinnangut ja õpimotivatsiooni. Ühislaulmise ning koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ning kujundatakse rahvuslikku eneseteadvust ja isamaa-armastust. Omalooming on seotud lihtsate kaasmängude, saadete, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, muusikalise liikumise ja tekstide loomisega, mille käigus luuakse võimalused muusikalise eneseväljenduse ja esinemisjulguse kujunemiseks ning arenemiseks. Omaloomingulises tegevuses rakendatakse ja kinnistatakse muusikateadmisi ja -oskusi. Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Muusikaloos tutvustatakse muusika väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete ning omandatakse kultuuriloolisi teadmisi. 11 Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse ainekavas sisalduvat elementaarset noodikirja lugemise oskust, mida omandatakse musitseerides ja mis loob eeldused muusika teadlikumaks mõistmiseks. Muusika võimaldab osaleda kultuuris mitmel viisil ja kujundada elukestvat harrastust.

Õppekäigud (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse kujundavad õpilaste silmaringi ja muusikamaitset, teadmisi kohalikust, oma riigi ja maailma kultuuripärandist ning nende rollist maailmas ja peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist).

Muusikaõpetuse lahutamatu osa on kooli kontserdieluse osalemine, et õpilased omandaksid kogemusi nii esineja, kuulaja kui ka korraldajana. Muusikaõpetust kavandades ja korraldades leitakse tunnivälise loometegevuse võimalusi (koorilaul, solistid, ansamblid, orkestrid, kontsertide jm esinemiste kavandamine, töötoad jms).

2.2.2. Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

I kooliaste:

Õpilane:

- 1) tunneb rõõmu laulmisest ja pillimängust, omaloomingust ja muusikalisest liikumisest ning muusika kuulamisest;
- 2) saab esmase ühislaulmise ja koorilaulu kogemuse ning pillimänguoskused;
- 3) kuulab keskendunult muusikat, enda ja kaaslaste muusikaesitusi ning avaldab selle kohta oma arvamust;
- 4) mängib loomeideedega ning katsetab musitseerimisel erinevaid muusika väljendusvahendeid;
- 5) rakendab omandatud muusikateadmisi ja -oskusi muusikategevustes, sh muusikalist kirjaoskust (helivältsused, rütmid ja pausid: 2- ja 3-osaline taktimõõt; JO- ja RA-astmerida, JOvõti; muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele).

II kooliaste:

Õpilane:

- 1) tunneb rõõmu nii iseseisvast kui ka ühisest muusikategevusest ja väärtustab musitseerimist;
- 2) teadvustab ja hindab oma muusikavõimeid, arendab neid muusikategevustes – laulmisest, pillimängust, omaloomingust ja muusikalisest liikumisest;
- 3) kuulab süvenenult Eesti ja teiste rahvaste muusikat ning arutleb muusika üle;
- 4) osaleb aktiivselt muusikaloomes, katsetab oma ideid erinevates muusikategevustes ja sobivates digikeskkondades, on püsiv lahendusi otsides;
- 5) suhtub lugupidavalt enda ja kaaslaste loomingusse, põhjendab ning analüüsib oma arvamusi ja valikuid;
- 6) mõistab enda seotust Eesti kultuuripärandiga ja väärtustab laulupidu;
- 7) märkab ja teadvustab kultuurilist mitmekesisust ning suhtub lugupidavalt eri rahvuskultuuridesse;
- 8) leiab muusikainfot eri teabeallikatest ning käitub vastutustundlikult virtuaalmaailmas;
- 9) väärtustab loojat ja loomingut ning on teadlik autoriõigusest;
- 10) väärtustab teadmisi ja oskusi muusikategevustes, rakendades muusikalist kirjaoskust (helivältsused, rütmifiguurid ja pausid: taktimõõt 4/4, C ja eeltakt; duur, moll-helilaad, helistikud C-a, G-e, F-d; muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele)

III kooliaste:

Õpilane:

- 1) huvitub muusikast kui kunstiliigist, väärtustab muusikat ning muusikategevust kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;
- 2) teadvustab muusika võimalusi vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tasakaalu loomisel;
- 3) osaleb aktiivselt musitseerimises: tegutseb koos teistega, vastutab enda tegevuse eest rühmas (klassis, kooris, ansambelis);
- 4) arendab loomeideid muusikalise eneseväljenduse kaudu: katsetab ideid muusikategevustes, leiab lahendusi esile kerkinud probleemidele, hindab isikupära ja erinevaid lahendusi ning on püsiv ja järjekindel;
- 4) tunnetab ja rakendab liikudes muusika karakterit ja väljendusvahendeid;
- 5) väärtustab kodukoha ja Eesti muusikapärandit ning nüüdismuusikat, on traditsioonide edasikandja laulja ja/või pillimängijana ning osaleb laulupidudel;
- 6) teadvustab muusikat kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, väärtustab kultuurilist mitmekesisust;

7) tegutseb eetilisel ja ohutult

2.2.3. Hindamine

Muusikaõpetuse hindamisel on aluseks õpilase osalemise aktiivsus õppeprotsessis.

Hinne "5" Õpilane:

- töötab tunnis aktiivselt kaasa;
- laulab rõõmuga ja innukalt;
- täidab õpetaja poolt antud ülesanded korrektselt;
- on omandanud vajaliku laulurepertuaari ja noodiõpetuse alased teadmised ja oskused;
- oskab kuulata ja iseloomustada muusikat;
- näitab üles loomingulist initsiatiivi.

Hinne „4“

Õpilane:

- töötab tunnis kaasa, kuid vajab emotsionaalset ergutamist;
- laulab meeleldi;
- täidab antud ülesandeid korralikult, kuid teeb mõningaid vigu;
- oskab kuulata ja iseloomustada muusikat, kuid vajab õpetajapoolseid näpunäiteid.

Hinne „3“

Õpilane:

- töötab tunnis passiivselt kaasa;
- laulurepertuaari ja muusikaalaseid teadmisi ja oskusi omandab vaevaliselt;
- muusika kuulamisel ei suuda kontsentreeruda ja oma arvamust avaldada;
- vajab pidevat innustamist ja tähelepanu;

Hinne "2"

Õpilane:

- ignoreerib tunnitegevusi;
- vajab pidevalt tähelepanu ega täida talle antud ülesandeid.

Muusikaõpetuse füüsiline keskkond:

- 1) muusikategevusteks (sh rühmatööks ja liikumiseks) sobivat teisaldatava mööbli ruumi;
- 2) mitmesuguseid vahendeid: klaver, noodijoonestikuga tahvel, noodipuldid, rändnoot, astmetabel, klaviatuuritabel;
- 3) musitseerimiseks vajalikke pille: Orffi instrumentarium (rütmi- ja plaatpillid), plokkflöödid ja väikekanded, akustilised kitarrid, ukuleled vm;
- 4) tehnovahendeid kontakt- ja digiõppe korraldamiseks: fono- ja videoteek, kohased voogedastusplatvormid; salvestatud muusika esitamise vahendid (muusikakeskus hifi, arvuti +kõlarid); muusika õppimiseks ja loomiseks sobivad rakendused (äpid), nt noodistusprogramm, salvestusprogramm jt; videoprojektor.

2.2.4 I kooliaste

Taotletavad üldpädevused I kooliastmes

Õpilane:

- teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt;
- oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida;

- käitub loodust hoidvalt;
- oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda;
- austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid;
- oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest;
- hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve;
- oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda, oskab ohutult liigelda;
- teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda, ning on valmis seda tegema.

Hindamise kriteeriumid 1.kooliastmes:

Hindamisel arvestatakse:

- loomulikku kehahoidu,
- selget diktsiooni, väljendusrikkust;
- individuaalset ja/või rühmas laulmist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust;
- aktiivset osavõttu ühislaulmisest;
- õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel
- individuaalset ja/või rühmas musitseerimist lähtudes lapse loomulikest võimetest ja nende arengust;
- plokklöödi mänguvõtete omandamist.
- õpilase aktiivset osalemist instrumentaalansamblis või orkestris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel.

Lõiming teiste õppeainetega:

Eesti keel - õigekiri, teksti tähenduse mõistmine, hääldamine, diktsioon, laulutekstide autorid.

Matemaatika - arvud, helipikkused, taktimõõt, loendamine, loogika, mälu.

Inimeseõpetus - kodu, kodumaa- ja rahvakalendriteemad; aeg (tempo) liiklus.

Kehaline kasvatus - laulu- ja ringmängud, õige kehahoid ja keha tunnetamine laulmisel, hingamine.

Loodusõpetus/kunst - loodusandide (kastanite, tõrude, kivide vms) värvimine vastavalt astmete värvile, kasutamine astme- ja rütmitöös). Linnulauluhommiklaululindude viiside kuulamine. Lindude joonistamine

2.2.4 Muusikaõpetuse ainekava I kooliaste

2.2.4.1 Muusikaõpetuse ainekava I klassile

Õppekirjandus: K. Anier, M. Muldma, T. Selke “Muusikamaa õpik ja töövihik 1. klassile”.

Laulmine

Õppesisu ja mõisted: Kesksel kohal laulmine nii ühehäälselt (a capella) kui ka saatega (pillimäng) muusikatradsioonide säilitamiseks ja edasikandmiseks. Laulmine loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas; lauldes muusika sisu ning meeleolu väljendamine; eakohaste laste-, mängu- ja mudellaulude, kaanonite ning teiste rahvaste laulude laulmine; eesti rahvalaulude ja

regilaulude laulmine seoses kalendritähtpäevadega; erineva karakteri, helilaadi, taktimõõdu ning tempoga laulude laulmine õpetaja valikul

Taotletavad õpitulemused:

- Osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes.
- Lähtub muusikat
- esitades selle sisust ja meeleolust.
- Laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses koorikooris, mõistab laulupeo tähendust.
- Laulab eesti rahvalaule ning peast valikuliselt 6-7 laulu.
- laulab peast kooliastme ühislaule Eesti Vabariigi hümn (koorilaul „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“; F. Pacius), „Mu koduke" (A. Kiiss), „Tiliseb, tiliseb aisakell" (L. Virkhaus), „Kevadel" (Juba linnukesed...), Lapsed, tupp!" „Kevadpidu“ ,“Teele,teele, kurekesed"

Noodiõpetus ja muusikalised oskussõnad

Õppesisu ja mõisted: Tutvumine SO, MI, RA astmetega ja astmemudelitega (SO-MI, SORA, SO-MI-RA jne.) kuulmise ja käemärkide järgi Noodivältsed, paus, rütmifiguurid:

Taotletavad õpitulemused:

- Laulab meloodiat käemärkide järgi
- Kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (muusikalises kirjaoskuses).

Pillimäng

Õppesisu ja mõisted: Keha-, rütmi- ja plaa pillide esmaste mänguvõtete omandamine ja kasutamine lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinato'des; pillimängus muusika sisu ja meeleolu väljendamine. Tutvumine plokkflöödi mänguvõtetelega g1-c2

Taotletavad õpitulemused:

- Rakendab pillimängu kaasmängudes. Oskab mängida
- lihtsaid lauluviise plokkflöödil, teab mänguvõtteid G1-c2.

Muusikaline liikumine

Õppesisu ja mõisted: Muusikapala karakteri väljendamine liikumise kaudu . Eesti laulu- ja ringmängude tantsimine, mängimine Rütmi, meloodia, dünaamika ja tempo tajumine ja väljendamine liikumise kaudu; Individuaalse, paaris- ja rühmatöö kasutamine

Taotletavad õpitulemused:

Tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu

Muusika kuulamine

Õppesisu ja mõisted: Karakterpalu kuulates tutvumine muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika ja muusikapala ülesehitus); Kuulatava muusikapala meeleolu ja karakteri kirjeldamine ning iseloomustamine , kasutades õpitud oskussõnavara;

Taotletavad õpitulemused:

- Eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat;
- Kasutab muusika kirjeldamisel muusikalist sõnavara
- Joonistab pildi kuulatud muusikapala põhjal.

Omalooming

Õppesisu ja mõisted: Muusikalise mõtlemise ja loovuse arendamine. muusika meeleolu ja karakterite väljendamine kunstiliste vahenditega; lihtsate kaasmängude loomine

Taotletavad õpitulemused:

- Väärtustab enese ja teiste loomingut. seostab muusikapala selle autoritega
- Loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;

7)Õppekäigud

Õppesisu ja mõisted: Osalemine koolisisestel muusikaüritustel, loodushääled erinevatel aastaegadel (linnahääled, loodusnähtused) **Taotletavad õpitulemused:**

- Kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil;
- kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

2.2.4.2 Muusikaõpetuse ainekava II klassile

Õppekirjandus: K. Anier, M. Muldma, T. Selke "Muusikamaa õpik ja töövihik 2. klassile".

Laulmine

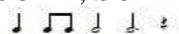
Õppesisu ja mõisted: Kesksel kohal laulmine ja pillimäng. Laulmine nii ühehäälselt a capella kui ka saatena. Laulmine loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalne esitus üksis ja rühmas: lauldes muusika sisu ning meeleolu väljendamine; eakohaste laste-, mängu- ja mudellaulude, kaanonite ning teiste rahvaste laulude laulmine; eesti rahvalaulude ja regilaulude laulmine seoses kalendritähtpäevadega; erineva karakteri, helilaadi, taktimõõdu ning tempoga laulude laulmine õpetaja valikul.

Taotletavad õpitulemused:

- Osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes. •
- Mõistab ja väljendab muusikat esitades selle sisu ja meeleolu.
- Laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses koolikooris, mõistab laulupeo tähendust.
- Laulab eesti rahvalaule ning peast valikuliselt 6-7 laulu.
- Laulab peast kooliastme ühislaule: Eesti Vabariigi hümn (koorilaul „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“; F. Pacius), „Mu koduke“ (A. Kiiss), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Virkhaus),

Noodiõpetus ja muusikalised oskussõnad

Õppesisu ja mõisted: Tutvumine SO, MI, RA astmetega ja astmemudelitega (SO-MI, SORA, SO-MI-RA jne.) kuulmise ja käemärkide järgi Noodivältsed, paus, rütmifiguurid:

. Astmetel SO, MI, RA, LE, JO, RA₁, SO₁ põhinevad mudelid; JO-võtme tähenduse mõistmine ning selle kasutamine noodist lauldes.

Taotletavad õpitulemused:

- Laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi
- Kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid)

Pillimäng

Õppesisu ja mõisted: Keha-, rütmi- ja plaatpillide kasutamine lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinato' des; pillimängus muusika sisu ja meeleolu väljendamine. plokkflöödil mänguvõtete c1- d2 mängimine, pillimängu rakendamine kaasmängudes;

Taotletavad õpitulemused:

- Loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- Kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid;

Muusikaline liikumine

Õppesisu ja mõisted: Muusikaline liikumine hõlmab rahvatantse ja laulumänge.

Muusikapala karakteri väljendamine liikumise kaudu. Muusika sisu, meeleolu ja ülesehituse tunnetamine ja väljendamine liikumise kaudu. Eesti laulu- ja ringmängude tantsimine ja mängimine.

Taotletavad õpitulemused:

- Kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks
- Väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu üksi või rühmas;
- Tantsib eesti laulu- ja ringmänge;

Muusika kuulamine

Õppesisu ja mõisted: Muusika karakterite, meeleolu tundmaõppimine ning kuulatud muusikapalade iseloomustamine.

Taotletavad õpitulemused:

- kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil;
- kirjeldab, iseloomustab ning võrdleb kuulatava laulu või muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara ning muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika);
- otsib infot erinevatest etteantud allikatest, eristab kõla ja välimuse järgi eesti rahvapille ning kirjeldab neid.
- väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega;
- seostab muusikapala selle autoritega.

Omalooming

Õppesisu ja mõisted: Lihtsate rütmiliste kaasmängude loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel; Lihtsamate tekstide: liisusalvide, regivärsside, laulusõnade loomine jne;

Taotletavad õpitulemused:

- rakendab omaloomingus muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika);
- loob lihtsaid rütmilis-meloodilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- improviseerib astmemudelitele tuginedes;
- loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne);
- kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamisel;
- väljendab muusika meeleolu kunstitöodes;

Õppekäigud

Õppesisu ja mõisted: Osalemine koolisisestel ning linna muusikaüritustel, Laulumängude esitamine kontserditel ning vabas looduses

Taotletavad õpitulemused:

- Osaleb koolisisestel ning linna muusikaüritustel,
- Esitab laulumänge kontserditel ja vabas looduses

2.2.4.3 Muusikaõpetuse ainekava III klassile

Õppekirjandus: K. Anier, M. Muldma, T. Selke “Muusikamaa õpik ja töövihik 3. klassile”.

Laulmine

Õppesisu ja mõisted: Õpilaste vokaalsete võimete arvestamine ja arendamine individuaalsel ja rühmas laulmisel (solistid, ansamblid, koor); laulude õppimine: kuulmise järgi, käemärkide abil, rütmistatud astmenoodi järgi, noodi järgi. vestlus laulu sisust, heliloojast, teksti autorist. kaanonite rakendamine mitmehäälsel laulmisel ettevalmistamiseks

Taotletavad õpitulemused:

- Laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;
- lauldes muusika sisu ning meeleolu mõistmine ja väljendamine;
- eakohaste laste-, mängu- ja mudellaulude, kaanonite ning teiste rahvaste laulude laulmine;
- laulab eesti rahvalaule ja regilaule seoses kalendritähtpäevadega;
- laulab erineva karakteri, helilaadi, taktimõõdu ning tempoga laule õpetaja valikul;
- laulab peast 1 **kooliastme ühislaulu**: Eesti Vabariigi hümn (koorilaul „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“; F. Pacius), „Mu koduke“ (A. Kiiss), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Virkhaus); „Kevadel“ (Juba linnukesed...), „Lapsed, tuppa!“, „Kevadpidu“, „Teele, tee, kurekesed“

Noodiõpetus ja muusikalised oskussõnad

Õppesisu ja mõisted Allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähenduste mõistmine

ning nende kasutamine muusikalistes tegevustes rütmifiguurid ja paus:

astmemudelite tajumine ja laulmaõppimine erinevates kõrguspositsioonides astmetel SO, MI, RA, LE, JO, RA₁, SO₁, JO¹, NA, DI põhinevad mudelid; JO- ja RA- astmerida (duur ja moll) seoses lauludega

Taotletavad õpitulemused:

- Laulab astmetrepi, käemärkide, rändnoodi, rütmistatud astmete ja noodi järgi;
- Laulab mudellaulud;
- Esitab kajamängud, rütmilismeloodilised küsimusvastus motiivid.
- Tunneb astmeid SO, MI, RA, LE, JO, RA₁, SO₁, JO¹, NA, DI
- Tajub astmemudeleid (SO-MI, SO-RA, SO-MI-RA jne.) kuulmise, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi.
- Mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: o meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, lõpujoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana; muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, ostinato, kaasmäng, eelmäng, vahemäng

Pillimäng

Õppesisu ja mõisted: plokkflöödi esmaste mänguvõtete omandamine ning nende kasutamine musitseerimisel. Seoses pillimänguga õpitakse tundma viiulivõtme, tähtnimede ja nende asukoha tundmaõppimine noodijoonestikul.

Taotletavad õpitulemused:

- Rakendab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates *ostinato*'des ja/või kaasmängudes;
- Musitseerib plokkflöödil esmaseid mänguvõtmeid kasutades;
- Mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda pillimängus.

Muusikaline liikumine

Õppesisu ja mõisted: Muusikaline liikumine hõlmab rahvatantse ja laulumänge. Muusikapala karakteri väljendamine liikumise kaudu. Muusika sisu, meeleolu ja ülesehituse tunnetamine ja väljendamine liikumise kaudu. Eesti laulu- ja ringmängude tantsimine ja mängimine.

Taotletavad õpitulemused:

- Väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu üksi või rühmas;
- Kasutab liikumisel muusika väljendusvahendeid;
- Tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
- Mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda liikumisel.

Muusika kuulamine

Õppesisu ja mõisted: Kuulamisoskuse, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust arendamine. Muusikaloo muusika väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete ning omandatakse kultuuriloolisi teadmisi tutvustamine.

Taotletavad õpitulemused:

- Kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil;
- Kirjeldab, iseloomustab ning võrdleb kuulatava laulu või muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara ning muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika);
- Eristab ja iseloomustab kuuldelt vokaal- ja instrumentaalmuusikat, sh muusikažanre (marss, valss, polka);
- Otsib infot erinevatest etteantud allikatest, eristab kõla ja välimuse järgi eesti rahvapille ning kirjeldab neid.
- Teab mõisted: koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor.

Omalooming

Õppesisu ja mõisted: Lihtsate rütmiliste kaasmängude loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel. Lihtsamate tekstide: liisusalvide, regivärsside, laulusõnade loomine jne Lihtsates kaasmängudes astmemudelite kasutamine.

Taotletavad õpitulemused:

- Rakendab omaloomingus muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika);
- Loob lihtsaid rütmilis-meloodilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- Improviseerib astmemudelitele tuginedes;
- Loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärse, laulusõnu jne);
- Kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamisel;
- Väljendab muusika meeleolu kunstitöös;
- mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda omaloomingus.
- Väärtustab enda ja teiste loomingut.

Õppekäigud

Õppesisu ja mõisted: Kontserdikultuuri kujundamiseks ja silmaringi avardamiseks võimaldatakse õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli.

Taotletavad õpitulemused:

- Kirjeldab suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega kuulatavat muusikat;

- Käib kontsertidel ja teatrietendusel nii koolis kui ka väljaspoolt kooli

2.2.5 II kooliaste

Taotletavad üldpädevused II kooliastmes

- oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sealhulgas paaris- ja rühmatöövõtteid) olenevalt
- õppeülesande iseärasustest;
- väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust;
- oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnustada ning oma tegevust korrigeerida;
- oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides;
- väärtustab säästvat eluviisi, oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet, oskab looduses käituda, huvitub loodusest ja looduse uurimisest;
- oskab kasutada arvutit ja interneti suhtlusvahendina ning oskab arvutiga vormistada tekste;
- oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel;
- tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;
- väärtustab kunstiloomingut ning suudab end kunstivahendite abil väljendada;
- väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;
- on leidnud endale sobiva harrastuse.

Hindamise kriteeriumid II.kooliastmes:

Hindamisel arvestatakse:

- loomulikku kehahoidu,
- selget diktsiooni,
- väljendusrikkust;
- individuaalset ja/või rühmas laulmist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust;
- aktiivset osavõttu ühislaulmisest;
- helikõrguste tabamist lähtudes õpilase võimetest.
- õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel
- arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel.

Lõiming teiste õppeainetega:

Eesti keel - teksti tähenduse mõistmine – arutelu ja analüüs, diktsioon, ilmekus; silbitamine teksti rütmistamisel, õigekiri, regivärsside ja lihtsamate laulusõnade loomine, väljendusoskus

Kirjandus - laulutekstide autorid.

Matemaatika - laulu vorm, taktimõõt, murrud, mälu, seostamisoskus; helipikkused ja - kõrgused, taktimõõt, murrud, helikõrguste vahelised kaugused, noodi-helikõrgused, taktimõõt, seostamisoskus (astme- ja tähtnimed, helistikud ja kolmkõlad), muusikapala vorm

Ühiskonnaõpetus - kodu, kodumaa; rahvakalendri tähtpäevad; aeg (tempo) liiklus.

Kehaline kasvatus - õige kehahoid ja hingamine, kehapillisaated, hingamine, koordinatsioon, õiged mänguvõtted, muusikapala ja eri maade rahvamuusikale iseloomuliku karakteri kujutamine liikumise kaudu, kehapillisaated, eesti laulu- ja ringmängud muusikale liikumise loomine vastavalt laulu karakterile, kehapillisaated, koordinatsioon, õiged mänguvõtted, -muusikaelamuse kujutamine liikumises ja dramatiseeringus.

Kunst/loodusõpetus - looduslike materjalide (puupulgad, kivid jms) kasutamine astmetrepiks, rütmikaartide valmistamine

Tehnoloogiaõpetus - omavalmistatud muusikateemaliste mängude kasutamine rütmialases töös ja laulmisel relatiivsete astmetega. lihtsate pillide valmistamine.

2.2.5.1 Muusikaõpetuse ainekava IV klassile

Õppekirjandus: K. Anier, M. Muldma, T. Selke “Muusikamaa õpik ja töövihik 4. klassile”.

Laulmine

Õppesisu ja mõisted: Laulmine loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt oma hääle omapära arvestades. Laulmine a cappella ja saatega ühe- ja kahehäälselt. Kooris laulmine kahe- ja kolmehäälselt.

Taotletavad õpitulemused:

- Laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;
- On teadlik häälehoiu vajadusest;
- Laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälselt laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule a cappella ja saatega.
- Laulab koolikooris õpetaja valikul ja/või erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisud es tunnis ning
- Tunnivälises tegevuses;
- Mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust.
- Laulab peast kooliastme ühislaule: Eesti Vabariigi hümn (koorilaul „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“; F. Pacius), “Eesti lipp” (E. Võrk), “Kas tunned maad” (J. Berad), “Kui Kungla rahvas” (K. A. Hermann), “Mu isamaa armas” (Saksa rahvalaul), “Meil aiaäärne tänavas” (Eesti rahvalaul), “Püha öö” (F. Gruber),

Noodiõpetus ja muusikalised oskussõnad

Õppesisu ja mõisted: Laule õppides relatiivsete helikõrgusi (astmeid) kasutamine; 2/4, 3/4 ja 4/4 taktimõõtude tähenduse mõistmine ja arvestamine musitseerimisel; 2-osaline lihtvorm, mõisted vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon; tämber, hääleliigid

(sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid

Taotletavad õpitulemused:

- Laulab meloodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi (SO, MI, RA, JO, ra1, so1, JO¹, LE, NA, DI);
- Duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega;
- Tutvub nootide tähtnimedega
- Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid

muusikalistes tegevustes:

- Laulab noodist astmetel SO, MI, RA, JO, ra1, so1, JO¹, LE, NA, DI, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi

- Arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- Kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

Pillimäng

Õppesisu ja mõisted: Väikekandle mänguvõtete tutvumine. Plokkflöödi mänguvõtete täiendamine

Taotletavad õpitulemused:

- Süvendab I kooliastmes omandatud pillimänguoskusi ning mängib keha-, rütmi- ja plaatpille (valdavalt kaasmängudes);
- Seostab absoluutseid helikõrgusi noodipildis klaviatuuri ja/või õpitava muusikainstrumendiga;
- Rakendab muusikalist kirjaoskust musitseerides üksi ja erinevates pillikoosseisudes.

Muusikaline liikumine

Õppesisu ja mõisted: Tantsimine. Liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulike karakterite väljendamine: (valikuliselt) Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra

Taotletavad õpitulemused:

- Tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;
- Eesti laulu- ja ringmängude tantsimine;
- Liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulike karakterite väljendamine: (valikuliselt) Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra

Muusika kuulamine

Õppesisu ja mõisted: Vokaalmuusika ja koorimuusika kuulamine. Autorikaitse.

Taotletavad õpitulemused:

- Iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara;
- Teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.
- Arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- Kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.
- Kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas; tuntumaid eesti koore; teab eesti laulupidude traditsiooni
- Kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat;
- Mõistab autorsuse tähendust.
- Eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat leiab iseloomulikke jooni eesti ja teiste maade rahvamuusikas, huvitub eesti muusika ja kultuurielust

Omalooming

Õppesisu ja mõisted: Rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, kaasmängude ja/või ostinato'de loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel; improvisatsioonides astmemudelite kasutamine; tekstide loomine: regivärss, lihtsamad laulusõnad jne; loovliikumise kasutamine muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks.

Taotletavad õpitulemused:

Julgeb esitada ideid ja rakendab loovust nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades

Õppekäigud

Õppesisu ja mõisted: Eesti koorimuusika kontsert. Vaimuliku muusika kontsert

Taotletavad õpitulemused:

- Arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul loovalviisil;
- Kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

2.2.5.2 Muusikaõpetuse ainekava V klassile

Õppekirjandus: K. Anier, M. Muldma, T. Selke “Muusikamaa õpik ja töövihik 5. klassile”.

Laulmine

Õppesisu ja mõisted: Laulmine loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt oma hääle omapära arvestades. Laulmine a cappella ja saatega ühe- ja kahehäälselt. Kooris laulmine kahe- ja kolmehäälselt

Taotletavad õpitulemused:

- Laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälselt laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule a cappella ja saatega;
- Rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;
- Projektõppe raames laulab koolikooris õpetaja valikul ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust peast oma kooliastme ühislaulu.
- Laulab peast kooliastme ühislaulu: eesti vabariigi hümn (koorilaul „mu isamaa, mu õnn ja rõõm“; f. Pacius), “eesti lipp” (e. Võrk), “kas tunned maad” (j. Berad), “kui kungla rahvas” (k. A. Hermann), “mu isamaa armas” (saksa rahvalaul), “Meil aiaäärne tänavas” (Eesti rahvalaul), “Püha öö” (F. Gruber),

Noodiõpetus ja muusikalised oskussõnad

Õppesisu ja mõisted: Laule õppides relatiivsete helikõrgusi (astmeid) kasutamine; 2/4, 3/4 ja 4/4 taktimõõtude tähenduse mõistmine ja arvestamine musitseerimisel. 2-osaline lihtvorm, vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon; tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, rahvapillid); 2/4, 3/4 ja 4/4 taktimõõtude tähenduse mõistmine ja arvestamine musitseerimisel.

Taotletavad õpitulemused: Laulab meloodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi (SO, MI, RA, JO, ra1, so1, JO¹, LE, NA, DI);

- Duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega;
- Tutvub nootide tähtnimedega
- Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:

- Noodivältused, rütmifiguurid ja pausid: : o -
- Laulab noodist astmetel SO, MI, RA, JO, ra1, so1, JO¹, LE, NA, DI, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi

Pillimäng

Õppesisu ja mõisted: Keha-, rütmi- ja plaatpillide kasutamine kaasmängudes ja/või ostinato'des; 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtete rakendamine;

Taotletavad õpitulemused:

- Süvendab I kooliastmes omandatud pillimänguoskusi ning mängib keha-, rütmi- ja plaatpille (valdavalt kaasmängudes);
- Musitseerib muusikateadmisi ja -oskusi kasutades plokkflöödil ja/või väikekandlel või muul meloodiapillil; rakendab pillimängus digivõimalusi;
- Seostab absoluutseid helikõrgusi noodipildis klaviatuuri ja/või õpitava muusikainstrumendiga;
- Rakendab muusikalist kirjaoskust musitseerides üksi ja erinevates pillikoosseisudes.

Muusikaline liikumine

Õppesisu ja mõisted: Eesti laulu- ja ringmängude tantsimine; liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulike karakterite väljendamine: (valikuliselt) Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra

Taotletavad õpitulemused:

- Tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;
- Tantsib eesti- ja teiste rahvaste ringmängu

Muusika kuulamine

Õppesisu ja mõisted: instrumentaalmuusika kuulamine ja : pillirühmade eristamine (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkester tutvumine(valikuliselt) Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatraditsioonidega;

Taotletavad õpitulemused:

- Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi; (kahe- ja kolmeosaline lihtvorm);
- Iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara;
- Tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse;
- Teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.
- Kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt,

Omalooming

Õppesisu ja mõisted: Rütmilis -meloodiliste improvisatsioonide, kaasmängude ja/või ostinato'de loomine keha -, rütmi - ja plaatpillidel; improvisatsioonides astmemudelite kasutamine; tekstide loomine: regivärss, lihtsamad laulusõnad jne; loovliikumise kasutamine muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks.

Taotletavad õpitulemused:

- Julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnalises kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;
- Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (omaloomingus).
- Loob rütmilis -meloodilisi improvisatioone, kaasmänge ja/või ostinato'sid keha -, rütmi - ja plaatpillidel;

- Kasutab improvisatsioonides astmemudeleid; • loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne;
- Kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.

Õppekäigud

Õppesisu ja mõisted: : Eesti muusika kontsert. Vaimuliku muusika kontsert

Taotletavad õpitulemused:

- Arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- Kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

2.2.5.3 Muusikaõpetuse ainekava VI klassile

Õppekirjandus: K. Anier, M. Muldma, T. Selke “Muusikamaa õpik ja töövihik 6. klassile”.

Laulmine

Õppesisu ja mõisted: Laulmine loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt oma hääle omapära arvestades. Laulmine a cappella ja saatega ühe- ja kahehäälselt. Kooris laulmine kahe- ja kolmehäälselt Meloodia laulmine relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI);

Taotletavad õpitulemused:

- Laulab hääle isikupära arvestades võimalikult puhta intonatsiooniga, loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt;
- Laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehäälselt laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule;
- Väärtustab ühislaulmist, laulab peast kooliastme ühislaulu: „eesti hümn“ (f. Pacius), „eesti lipp“ (e. Vörk), „kui kungla rahvas“ (k. A. Hermann), „mu isamaa armas“ (saksa rahvalaul), „meil aiaäärne tänavas“ (eesti rahvalaul), „püha öö“ (f. Gruber), „majakene mere ääres“ (ü. Vinter);
- Osaleb laulupeotraditsiooni edasikandmisel koorilaulja või kuulajana ning analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult;
- Rakendab lauldes muusikalist kirjaoskust, kasutab laulu õppides relatiivseid astmeid.

Noodiõpetus ja muusikalised oskussõnad

Õppesisu ja mõisted: 2/4, 3/4 ja 4/4 taktimõõtude tähenduse mõistmine ja arvestamine musitseerimisel; 2-osaline lihtvorm. Helistikud G – e, F – d; kaheksandik taktimõõdu tutvustamine laulurepertuaarist tulenevalt; all olevate oskussõnade tähenduse mõistmine ning nende kasutamine praktikas: eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid,

juhuslikud märgid, dies (\sharp), bemoll (\flat), bekarr (\natural); paralleelhelistikud. Mõisted: vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpreet, improvisatsioon; tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, rahvapillid);

tempo, andante, moderato, allegro, largo, ritenuto, accelerando, dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo; I kooliastme oskussõnavara kordamine.

Taotletavad õpitulemused:

- Laulab meloodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA,

JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI); duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega

- seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2.
- Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:

- noodivältused, rütmifiguurid ja pausid:
- rütmifiguurid:
- Laulab noodist astmetel so, mi, ra, jo, ra₁, so₁, jo¹, le, na, di, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul
- Laulab astmetrepi, käemärkide, rändnoodi, rütmistatud astmete ja noodi järgi, mudellaulud;
- Kasutab kajakamängu, rütmilismeloodilised küsimus-vastus motiive.

Pillimäng

Õppesisu ja mõisted: Keha-, rütmi- ja plaatpillide kasutamine kaasmängudes ja/või ostinato'des; 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtete rakendamine;

Taotletavad õpitulemused:

- Süvendab I kooliastmes omandatud pillimänguoskusi ning mängib keha-, rütmi- ja plaatpille (valdavalt kaasmängudes);
- Musitseerib muusikateadmisi ja -oskusi kasutades plokkflöödil ja/või väikekandlel või muul meloodiapillil; rakendab pillimängus digivõimalusi;
- Seostab absoluutseid helikõrgusi noodipildis klaviatuuri ja/või õpitava muusikainstrumendiga;
- Rakendab muusikalist kirjaoskust musitseerides üksi ja erinevates pillikoosseisudes.

Muusikaline liikumine

Õppesisu ja mõisted: eesti laulu- ja ringmängude tantsimine; liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulike karakterite väljendamine: (valikuliselt) Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra; liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulike karakterite väljendamine: (valikuliselt) Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari, Saksa. Loovliikumise kasutamine muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks

Taotletavad õpitulemused:

- Tunnetab, analüüsib ja väljendab liikumise kaudu muusika väljendusvahendeid (meloodia, dünaamika, tempo, muusikavorm) üksi ja/või rühmas;
- Väljendab liikumise kaudu eesti ja teiste maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid ning lihtsamaid tantse;
- Rakendab liikumises muusikateadmisi.

Muusika kuulamine

Õppesisu ja mõisted: instrumentaalmuusika kuulamine ja : pillirühmade eristamine (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkester tutvumine(valikuliselt) Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatraditsioonidega;

Taotletavad õpitulemused:

- Kirjeldab ja analüüsib kuulatud muusikat muusika oskussõnavara ja kirjaoskust kasutades;

Tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu liike, rahvapille ja -tantse, teab oma kodukoha ja Eesti rahvamuusika sündmusi;

- Otsib infot ning uurib kuulatud heliteoste autorite ja kodukoha loomeinimeste loometegevust ning tutvustab seda kaaslastele;
- Kuulab ning võrdleb hääle- ja kooriliike; tunneb kodukoha koore ja dirigente ning tuntumaid Eesti koore;
- Eristab kuuldeliselt sümfooniaorkestri pillirühmi;
- Analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule ja nähtule hinnangu ning jagab kogemusi kaaslastega;
- Rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust.

Omalooming

Õppesisu ja mõisted: rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, kaasmängude ja/või ostinato'de loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel; improvisatsioonides astmemudelite kasutamine; Tekstide loomine: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne;

Taotletavad õpitulemused:

- Julgeb loomeideedega katsetada ning eksida; on lahendusi otsides püsiv ja järjekindel;
- Loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge või *ostinato* 'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel ning digivahenditel; esitleb neid üksi või rühmas;
- Improviseerib astmemudelitele tuginedes;
- Loob muusikale lihtsaid tekste (regivärsse, laulusõnu jne);
- Loob muusikateadmisi ja -oskusi rakendades üksi ja/või rühmas lihtsa instrumentaalpala, esitab seda.

Õppekäigud

Õppesisu ja mõisted: Eesti muusika kontsert. Vaimuliku muusika kontsert

Taotletavad õpitulemused:

- Arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- Kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

2.2.6 III kooliaste

Taotletavad üldpädevused III kooliastmes:

- tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires;
- tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamustevabalt ja lugupidavalt;
- on ettevõtlik, usub iseendasse, kujundab oma ideaale, seab endale eesmärgid ja tegutseb nende nimel, juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest;
- suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada, mõista ja tõlgendada erinevaid tekste, tunneb ja järgib õigekirjareegleid;

- suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad loogika ja ruumilise mõtlemise ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist;
- mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;
- suudab tehnikamaailmas toime tulla ning tehnikat eesmärgipäraselt ja võimalikult riskita kasutada;
- on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust;
- suudab väljendada ennast loominguiliselt, peab lugu kunstist ja kultuuripärandist;
- väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne;
- mõtleb loovalt, on avatud enesearendamisele.

Hindamise kriteeriumid III.kooliastmes

Hindamisel arvestatakse:

- aktiivset osavõttu muusikalistes tegevustes;
- õpilase arengut üksi ja/või rühmas muusitseerides;
- muusikalise kirjaoskuse ja oskussõnade mõistmist ning rakendamist muusikategevustes ;
- õpilase osalemist koolikooris, esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel, võistlustel, muusikaolümpiaadil, laulupäevadel ja laulupeol.

Lõiming teiste õppeainetega:

Eesti keel - teksti tähenduse mõistmine – arutelu ja analüüs, diktsioon, väljendusrikkus, silbitamine teksti rütmistamisel, tekstide loomine.

Kirjandus - laulutekstide autorid. Matemaatika - laulu vorm, taktimõõt, murrud, mälu, seostamis- ja põhjendusoskus (loogika), paralleelsed helistikud. Ühiskonnaõpetus - liiklus-, kodu-, kodumaa- ja rahvakalendriteemad; aeg (tempo).

Kehaline kasvatus - loomulik kehahoid ja hingamine. kehapillisaated, koordineerimine, õiged mänguvõtted, eri maade rahvamuusikale iseloomuliku karakteri ja muusika väljendusvahendite kujutamine liikumise kaudu, kehapillisaated,

Bioloogia - hingamine, häälehoid (k.a häälemurde perioodil), kuulmine ja kõrv, pärilikkus.

Loodusõpetus - liikumine/dünaamika, loodusnähtused ja hääled, liikumine/dünaamika, jõud

Inimeseõpetus – suhted ja käitumine: õige, vale, normid-reeglid,

Matemaatika - helipikkused ja - kõrgused, taktimõõt, murrud, helide vahelised suhted, noodi-, helikõrgused, taktimõõt, seostamisoskus (astme- ja tähtnimed, helistikud ja kolmkõlad), paralleelsed helistikud. muusikapala vorm

Tööõpetus - omavalmistatud muusikateemaliste mängude kasutamine rütmi- ja astmetöös, lihtsate pillide valmistamine.

2.2.6.1 Muusikaõpetuse ainekava VII klassile

Õppekirjandus: “Muusikamaa radadel. VII klassi muusikaõpik, töövihik ”Autor [Maia Muldma](#) , [Kadi Härma](#) , [Koidu Ilmjärv](#)

Laulmine

Õppesisu ja mõisted: Repertuaar: Lauldakse ea- ja temakohaseid ühe-, kahe-ning paiguti kolmehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti jateiste rahvaste laule. Tutvutakse vaimuliku rahvalauluga.Õpitakse laulma ühislaule: „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“(Pacius / Jannsen), „Mu isamaa armas“ (saksa viis / Körber), „Püha öö“(Gruber / Hermann).Repertuaari valikul arvestatakse ka eesti rahvakalendri jariiklike tähtpäevadega. Tutvustatakse laulu autoreid.

Lauldakse a cappella ja saatega nii kooris, ansambelis kui ka üksi, mille käigus kuulatakse jakuulatakse nii ennast kui ka teisi. Tutvustatakse laulupeotraditsiooni, kaasatakse õpilasi koolikoori. Lauldakse omahääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestatakse esitatava muusikapala stiili, järgitakse häälehoidu häälemurdeperioodil.

Taotletavad õpitulemused:

- Laulab ühe- ja/või mitmehääelseid laule klassitunnis, ansambelis ja/või koolikooris; osaleb laulurepertuaari valimisel ning põhjendab oma valikut;
- Laulab eesti vanemat jauuemat rahvalaulu, kaanoneid ning teiste rahvaste laule;
- Väärtustab ja hindab ühislaulmise traditsiooni, laulab kooliastme ühislaulu: „muisamaa, mu õnn ja rõõm“ (pacijs/ jannsen), „mu isamaa armas“ (saksa viis /körper), „püha öö“ (gruber /hermann)
- On laulupidude traditsiooni edasikandja koorilaulja ja/või kuulajana, analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult;
- tunneb oma hääleaparaati ja teab, et häält on vaja hoida.

Noodiõpetus ja muusikalised oskussõnad

Õppesisu ja mõisted: Kinnistatakse I ja II kooliastmes omandatud laulu õppimistoetavat muusikateooriat ja omandatakse uusi teadmisi. Muusikalise kirjaoskuse hulka kuuluvad: helivältsed, rütmifiguurid ja pausid, uued rütmid süntkoop ja triool, kaheksandiktaktimõõt laulurepertuaarist tulenevalt; ühe võtmemärgiga helistikud C–a, G–e, F–d ja repertuaarist tulenevalt kahe võtmemärgiga helistikud D–h; rondo ja variatsioonivorm; muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele.

Taotletavad õpitulemused:

- Kasutab muusikalist kirjaoskust ja muusikateadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes,
- Mõistab helivältsuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: • noodivältsed, rütmifiguurid ja pausid;
- Mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandiktaktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides; • mõistab helistike C–a, G–e, F– d (repertuaarist tulenevalt D– h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides;
- Kasutab laulude õppimisel relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);
- Kordavalt I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja sõnavara;
- Mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: o sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused;

Pillimäng

Õppesisu ja mõisted: Pillimäng ühismusitseerimisel, omaloomingu esitamisel ja muusikaloo illustreerimiseks koolis olemasolevate pillidega õpetaja ja/või õpilaste valikul kasutades muusikalist kirjaoskust. Süvendatakse pillimängu oskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, omandatakse akustilise kitarriga esimesed mänguvõtted. Tutvutatakse Eesti ja valikuliselt maailma rahvaste (Itaalia, Prantsusmaa, Hispaania, Izraeli, Brasiilia, Argentiina, Mehhiko või Jamaika) muusika ja kultuuriga. Orff'i ja Jaques-Dalcroze'i pedagoogika rakendamine: kaasmängud, ostinato'd, meloodilis-rütmilised improvisatsioonid. Rütmimängud – rütmirondo, rütmikett, rütmilismeloodilised küsimusevastuse motiivid. Tähtnimede kasutamine plaatpillide ja plokkflöödi / kuuekeelse väikekandle mänguvõtete omandamisel. Aktiivõppemeetodite kasutamine: paaris- ja rühmatöö, arutelu, rollimäng jt.

Taotletavad õpitulemused:

- Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või kuuekeelset väikekannelt kaasmängudes ja/või ostinato'des;
- Rakendab musitseerides kitarri lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus;
- Kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskus

Muusikaline liikumine

Õppesisu ja mõisted: Muusika karakteri ja meeleolu ning enda loominguliste ideede väljendamine liikumise kaudu; Liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karakterite väljendamine: (valikuliselt) Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Idamaad.

Taotletavad õpitulemused:

- Väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu;
- Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab liikumises oma loomingulisi ideid;

Muusika kuulamine

Õppesisu ja mõisted: Muusikapalades muusika väljendusvahendite kuulamine (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust (2-ja 3-osalist lihtvormi) Kõlakuju järgi erinevate pillide kuulamine ja äratundmine(keelpillid, puhkpillid, rütmipillid, klahvpillid, erinevad orkestrid).

Taotletavad õpitulemused:

- Väljendab oma arvamust kuulatud muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara kasutades suuliselt ja kirjalikult;
- Väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes;
- Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust (2-ja 3-osalist lihtvormi)
- arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades;
- arvestab teiste arvamust ning põhjendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- eesti tuntud interpretide, dirigentide, ansamblite, orkestrite ja muusika suursündmuste tundmine;

Omalooming

Õppesisu ja mõisted: Improvisatsioonide loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel; Kindlas vormis rütmilismeloodilisi kaasmängude ja/või ostinato'de loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel; lihtsate meloodiate loomisel relatiivsete helikõrguste (astmeid)kasutamine; tekstide: regivärsside, laulusõnade jne loomine; loominguliste ideede rakendamine arvutil olemasolevaid muusikaprogramme kasutades.

Taotletavad õpitulemused:

- Loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel; •
- Loob kindlas vormis rütmilismeloodilisi kaasmänge ja/või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- Kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- Loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne;

Õppekäigud

Õppesisu ja mõisted: Õppekäigud muusikaga seotud paikadesse: teatrid, kontserdisaalid, kirikud, muuseumid, sh kodukohaga seotud kultuuriväärtuslikud ehitised, asutused jt. Arvamuse avaldamine / arvustuse kirjutamine muusikaürituse (kontsert, muusikalavastus), õppekäikude või õpitud rahvaste muusika, heliloojate ja interpretide kohta.

Taotletavad õpitulemused:

- Huvitub muusikast kui kunstiliigist, väärtustab muusikat ning muusikategevust kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;
- Teadvustab muusika võimalusi vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tasakaalu loomisel;
- Väärtustab kodukohta ja eesti muusikapärandit ning nüüdismuusikat,
- Teadvustab muusikat kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, väärtustab kultuurilist mitmekesisust.

2.2.6.2 Muusikaõpetuse ainekava VIII klassile

Õppekirjandus: “ Muusikaõpik 8. klassile” A. Sepp, A. Skuin, K. Sepp, V.Ojakäär

Laulmine

Õppesisu ja mõisted: Laulmine loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt oma hääle omapära arvestades. Laulmine a cappella ja saatega ühe- ja kahehäälselt. Kooris laulmine kahe- ja kolmehäälselt osalemine repertuaari valimisel, oma seisukohtade põhjendamine

Taotletavad õpitulemused:

- Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili;
- Järgib häälehoidu häälemurdeperioodil;
- Laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälselt laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- Osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;
- Laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes; mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaalpoliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust;
- Oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislauke
- Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid (laulmisel).
- Laulab peast kooliastme ühislauke: Eesti Vabariigi hümn (koorilaul „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“; F. Pacius), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V.Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), “Mu isamaa on minu arm” (G. Ernesaks), ”Laul Põhjamaast” (Ü. Vinter), ”Saaremaa Valss” (R. Valgre), ”Kalevite Kants” (P. Veebel), ”Oma laulu ei leia ma üles” (V. Ojakäär),

Noodiõpetus ja muusikalised oskussõnad

Õppesisu ja mõisted: Meloodia laulmine relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI); absoluutsete helikõrguste seostamine relatiivsete helikõrgustega (g-G²); duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega;

Taotletavad õpitulemused:

- Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid;
- Laulab meloodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, ra1, soi, JO¹, LE, NA, DI);
- Absoluutsete helikõrguste seostamine relatiivsete helikõrgustega (g-G²);
- Duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega
- Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:
- Noodivältused, rütmifiguurid ja pausid:
- Mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- Mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides;
- Kasutab laulude õppimisel relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);
- Kordavalt I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja sõnavara;
- Mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: o elektrofonid, sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused; sümfoonia, instrumentaalkontsert, pop- ja rokkmuusika

Pillimäng

Õppesisu ja mõisted: Keha-, rütmi- ja plaatpillide, plokkflöödi või 6-keelse väikekandle kasutamine kaasmängudes ja/või ostinato' des; akustilise kitarriga lihtsamate akordmänguvõtete omandamine ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) lähtumine pillimängus; helistike C-duur, a-moll; G-duur, e-moll ning F-duur ja d-moll seostamine pillimänguga; D-h repertuaarist lähtuvalt.

Taotletavad õpitulemused:

- Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või ostinato' des;
- Rakendab musitseerides akustilise kitarriga lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus;
- helistike c-duur, a-moll; g-duur, emoll ning f-duur ja d-moll seostamine pillimänguga; d-h repertuaarist lähtuvalt

Muusikaline liikumine

Õppesisu ja mõisted: Liikumistegevusi viiakse läbi nii üheskoos, gruppides kui ka üksi, mille käigus liigutakse ja tunnetatakse nii enda kui ka teiste kohalolekut ruumis. Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu. Kinnistatakse liikumise kaudu õpitud rütme, rütmifiguure ja pause. Kujundatakse ühiselt liikumiskompositsioone, väljendamaks muusikapala vormi (3-osaline lihtvorm, rondo). Maailma rahvaste tantsud ja erinevad tantsustiilid. Liikumises väljendatakse valikuliselt erinevate maailma rahvaste muusikale iseloomulikke karaktereid, võimaluse korral õpitakse rahvatantse ja erinevaid tantsustiile.

Taotletavad õpitulemused:

- Väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid: (valikuliselt) Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja ladinaameerika, Aafrika, Idamaad. •
- Tunneb muusikat kuulates ära erinevad muusikavormid ning väljendab neid loovliikumise või improvisatsiooni kaudu;

- Leiab erinevaid muusikalise liikumise viise, valib muusika karakteriga sobiva väljenduse ning põhjendab oma valikuid (nt maailma rahvaste muusika)

Muusika kuulamine

Õppesisu ja mõisted: Muusikapalades muusika väljendusvahendite kuulamine (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust (2-ja 3-osalist lihtvormi) Kõlakuju järgi erinevate pillide kuulamine ja äratundmine (keelpillid, puhkpillid, rütmipillid, klahvpillid, elektrofonid, erinevad orkestrid. Pop-ja rokkmuusika kuulamine ‘

Taotletavad õpitulemused:

- Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust (2-ja 3-osalist lihtvormi);
- Arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades;
- Arvestab teiste arvamust ning põhjendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- Eesti tuntud interpretide, dirigentide, ansambelite, orkestrite ja muusika suursündmuste tundmine;
- Eristab kõla ja kuju järgi: • keelpillid: poogenpillid viiul, vioola e altviul, tšello, kontrabass, näppepillid harf, kitarr;
- Puhkpillid: puupuhkpillid flööt, klarnet, saksofon, oboe, fagott; vaskpuhkpillid: trompet, metsasarv, tromboon, tuuba; löökpillid: kindla helikõrgusega timpan, ksülofon; ebamäärase helikõrgusega (rütmipillid) suur trumm, väike trumm, taldrikud jt; • klahvpillid: klaver, klavessiin, orel, akordion;
- Elektrofonid: süntesaator, elektriklaver; *eristab kõla järgi pillikoosseise: • orkestrid: (sümfoonia, puhkpilli-, keelpilli-, rahvapilliorkester); • ansamblid: (keelpillikvartett, popansambel);

Omalooming

Õppesisu ja mõisted: Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansambelis ja/või kõik koos. Katsetatakse julgelt loomeideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka omavahellõimitult rakendades õpitud muusikalise kirjaoskuse, teadmisi. Omaloomingu meloodia noodistamisel rakendatakse absoluutset noodisüsteemi. Luuakse lihtsaid meloodiaid ja erinevaid muusikast lähtuvaid tekste Luuakse rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja ostinaatosid ning esitatakse neid üksi või rühmas. Väikekandlel, kitarril esitatakse omaloomingut kasutades õpitud mänguvõtteid. Muusikaloo illustreerimiseks kasutatakse liikumist vastavalt õpetajateadmistele ja oskustele. Katsetatakse omaloomingus erinevate rakendustega, nt Ableton Live, BandLab, GarageBand, MuseScore, Noteflight, Loop Station jt. Improvisatsioonide loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel; Kindlas vormis rütmilismeloodilisi kaasmängude ja/või ostinato’de loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel; lihtsate meloodiate loomisel relatiivsete helikõrguste (astmeid)kasutamine; tekstide: regivärsside, laulusõnade jne loomine; loominguuliste ideede rakendamine arvutil olemasolevaid muusikaprogramme kasutades

Taotletavad õpitulemused:

- Loob ning esitab iseseisvalt ja/või rühmas kaasmänge, rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, (digi)kompositsioon jm;
- Katsetab loomeideedega omaloomingus, sh digitaalseid keskkondi kasutades;
- Loob erinevaid muusikast lähtuvaid tekste (nt regivärss, laulusõnad jm);
- Analüüsib enda ja kaaslaste loomingu, võrdleb loodut ning annab sellele hinnangu;
- Rakendab omaloomingus muusikalist kirjaoskust.

Õppekäigud

Õppesisu ja mõisted: Õppekäigud muusikaga seotud paikadesse: teatrid, kontserdisaalid, kirikud, muuseumid, sh kodukohaga seotud kultuuriväärtuslikud ehitised, asutused jt.

Taotletavad õpitulemused:

- Väljendab oma arvamust kuulnud muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara kasutades suuliselt ja kirjalikult;
- Väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes;
- Teab autoriõigusi ja sellega kaasnevat õigusi ja kohustusi.

2.2.6.1 Muusikaõpetuse ainekava IX klassile

Õppekirjandus: ““Muusikaõpetus 9. klassile” ja töövihik A. Skuin, K. Sepp

Laulmine

Õppesisu ja mõisted: Laulmine loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt oma hääle omapära arvestades. Laulmine ühe-, kahe- ja kolmehäälselt. Kooris laulmine kahe- ja kolmehäälselt või laulmine vokaalinstrumentaalkoosseisudes. Osalemine repertuaari valimisel, oma seisukohtade põhjendamine Üksi ja rühmas musitseerides oma muusikateadmiste rakendamine ning erinevates muusikalistes tegevustes oma loominguliste ideede väljendamine

Taotletavad õpitulemused:

- Laulab oma hääle omapära arvestades rühmas ühe- või mitmehäälselt loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili;
- Järgib häälehoidu häälemurdeperioodil;
- Laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälselt laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- Osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;
- Laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes;
- Mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust;
- Oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislausele;
- Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid (laulmisel).
- Laulab peast kooliastme ühislausele: Eesti Vabariigi hümn (koorilaul „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“; F. Pacius), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks),

Noodiõpetus ja muusikalised oskussõnad

Õppesisu ja mõisted: Meloodia laulmine relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI); absoluutsete helikõrguste seostamine relatiivsete helikõrgustega (g-G²); duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega;

Taotletavad õpitulemused:

- Mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: o sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused;
- Laulab meloodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI);

- absoluutsete helikõrguste seostamine relatiivsete helikõrgustega (g-G²); duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega
- Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: noodivältused, rütmifiguurid ja pausid:
- Mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;

Pillimäng

Õppesisu ja mõisted: Keha-, rütmi- ja plaatpillide, plokkflöödi või 6-keelse väikekandle kasutamine kaasmängudes ja/või ostinato'des; Pillimäng ühismusitseerimisel, omaloomingu esitamisel ja muusikaloo illustreerimiseks koolis olemasolevate pillidega õpetaja ja/või õpilaste valikul kasutades muusikalist kirjaoskust. Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, a rendatakse akustilise kitarriga akordmänguvõtteid. Tutvutakse maailma rahvaste (Itaalia, Prantsusmaa, Aafrika) muusikaga läbi pillimängu.

Taotletavad õpitulemused:

- Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või kuuekeelset väikekannelt kaasmängudes ja/või ostinato'des;
- Akustilise kitarriga lihtsamate akordmänguvõtete omandamine ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) lähtumine pillimängus;
- Helistike C-duur, a-moll; G-duur, e-moll ning F-duur ja d-moll seostamine pillimänguga; D-h repertuaarist lähtuvalt
- Uurib pillide tämbri omadusi, valib ansambelisse sobivad pillid ja põhjendab oma valikut;
- Süvendab I ja II kooliastmes omandatud pillimänguoskust, rakendab muusikalist kirjaoskust, musitseerides üksi ja eri pillikoosseisudes.

Muusikaline liikumine

Õppesisu ja mõisted: Liikumistegevusi viiakse läbi nii üheskoos, gruppides kui kaüks, mille käigus liigutakse ja tunnetatakse oma keha ja rütmi. Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu. Kinnistatakse liikumise kaudu õpitud rütme, rütmifiguure ja pause. Kujundatakse ühiselt liikumiskompositsioone. Maailma rahvaste tantsud ja erinevad tantsustiilid. Liikumises väljendatakse valikuliselt erinevate maailmarahvaste muusikale iseloomulikke karaktereid, võimaluse korral õpitakse rahvatantse ja erinevaid tantsustiile.

Taotletavad õpitulemused:

- Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab liikumises oma loomingulisi ideid;
- Võrdleb eri maade (Itaalia, Prantsusmaa ja Aafrika) rahvamuusika karakterit ja väljendab seda liikumise kaudu;
- Tunneb muusikat kuulates ära erinevad muusikavormid ning väljendab neid loovliikumise kaudu.
- Leiab erinevaid muusikalise liikumise viise, valib muusika karakteriga sobiva väljendus ning põhjendab oma valikuid (nt rokk, džäss, hip-hop, rahvaste muusika jm)
- Rakendab liikumises muusikateadmisi.

Muusika kuulamine

Õppesisu ja mõisted: Tutvutakse laulu või muusikapala autoritega ja artistidega. Muusikanäidete abil tutvutakse orkestri kujunemise, liikide ja koosseisudega. Õpitakse tundma sümfooniaorkestri koosseisu ning paigutust. Hääl. Tutvutakse hääleorganitega (hingamiseliinid, häälekitajad, resonaatorid), hääle tekkimise protsessiga, häälemurde ning hääle hoidmise viisidega. Kuulatakse ning eristatakse hääleliike. Maailma rahvaste muusika:

Itaalia, Prantsusmaa, Aafrika. Kuulatakse ning õpitakse tundma Itaalia, Prantsusmaa ja Aafrika muusikat. Filmimuusika: tutvutakse filmimuusika loomisega, mis on sündmustikku illustreeriv ja dramatiseeriv komponent. Muusikateater: ooper, operett, muusikal, ballett. Näidete abil õpitakse tundma muusikateatri nelja olulisemat alaliiki (ooper, operett, muusikal, ballett). Tutvutakse ooperi, opereti, muusikali ja balleti kujunemise looga ning kuulatakse olulisemate

lavažanrite heliloojate, näiteks Verdi, Bizet, Offenbach, Webber, Tšaikovski, loomingut. Tutvutakse ja luuakse seosed lavamuusika arenguga Eestis.

Džässmuusika. Tutvutakse džässmuusika kujunemise looga. Näidete abil õpitakse tundma džässmuusika põhijooni ja stiile. Kuulatakse olulisemate maailma ja Eesti džässmuusika heliloojate muusikat ja iseloomustatakse kuuldot.

Taotletavad õpitulemused:

- uurib kodukoha ja eesti rahvamuusikat ning selle tänapäevaseid tõlgendusi, leiab sobivaid näiteid ja põhjendab oma arvamust;
- võrdleb ning eristab eesti ja teiste rahvaste (Itaalia, Prantsusmaa, Aafrika) muusikat;
- leiab iseloomulikke tunnuseid, lähtudes muusika väljendusvahenditest;
- võrdleb ja eristab erimuusikastiile, lavamuusika žanre, muusika esituskoosseise, hääleliike, leiab oma eelistuse(d) ning argumenteerib valikut;
- analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte, muusikalavastusi ning õppekäike suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule/nähtule hinnangu ning jagab oma kogemusi kaaslastega;
- uurib kodukoha ja Eesti muusikaelu, oskab nimetada heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi;
- rakendab muusikat kuulates erinevaid digikeskkondi;

Omalooming

Õppesisu ja mõisted: Muusika karakteri ja meeoleolu ning enda loominguliste ideede väljendamine liikumise kaudu; liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karakterite väljendamine: (valikuliselt) Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Idamaad. Improvisatsioonide loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel; loominguliste ideede rakendamine arvutil olemasolevaid muusikaprogramme kasutades.

Taotletavad õpitulemused:

- loob ning esitab iseseisvalt ja/või rühmas kaasmänge, rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, (digi)kompositsioone jm;
- katsetab loomeideedega omaloomingus, sh digitaalseid keskkondi kasutades;
- loob erinevaid muusikast lähtuvaid tekste (nt regivärss, laulusõnad jm);
- analüüsib enda ja kaaslaste loomingut, võrdleb loodut ning annab sellele hinnangu;
- rakendab omaloomingus muusikalist kirjaoskust.

Õppekäigud

Õppesisu ja mõisted: Õppekäigud muusikaga seotud paikadesse: teatrid, kontserdisaalid, kirikud, muuseumid, sh kodukohaga seotud kultuuriväärtuslikud ehitised, asutused jt. Arvamuse avaldamine / arvustuse kirjutamine muusikaürituse (kontsert, muusikalavastus), õppekäikude või õpitud rahvaste muusika, heliloojate ja interpretide kohta.

Taotletavad õpitulemused:

- Huvitub muusikast kui kunstiliigist, väärtustab muusikat ning muusikategevust kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;
- Teadvustab muusika võimalusi vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tasakaalu loomisel;
- Väärtustab kodukoha ja eesti muusikapärandit ning nüüdismuusikat,
- Teadvustab muusikat kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, väärtustab kultuurilist mitmekesisust.